

Ar 1968
998

مکتبہ
وقف

مکتبہ
وقف

A3

313

M. F. Axundov adına
Azərbaycan Dövlət
KITABXANASI

1968

866

واقفیه

محمّد حسن
اورنگزی

41952

ترتیب ایدهنی: حمید محمدزاده
رهداقتوری: عباس زمانوف

67937

ARXIV

آذربایجان دولت نشریاتی
باکی ۱۹۶۸

M. F. Axundov adına
Azərbaycan Dövlət
KITABXANASI

توشمالار

*

او شوخ غمزه لرین، خنجر کیر پیگین
گونده اولور یوز مین قان قاباغیندا.
خومار - خومار باخان آلا گوز لرین
گر کدیر ویر مسن جان قاباغیندا.

قاشین قاباغیندا صیغاللی بیر چک،
سایه سالمیش اوزه شعه مبارک،
اما ایکی دسته تر بنفشه تک
قویموش آل یاناغین یان قاباغیندا.

زلفیندن قوخوشار گل و ریحانلار،
قربان هر مویبه یوز مین جوانلار،
پیشوازینا گلیر حور و غلمانلار،
ملایک دورموشلار سان قاباغیندا.

واقف قربان زنخدانین چاهینا،
شیرین گولوشونه، خوش نگاهینا،
قول اولاسان بئله خوبلار شاهینا،
دوراسان هر آخشام، دان قاباغیندا.

تر آبیاتیچی دان

بو کتابا ملا پناه واقفین سئچلمیش اثرلری داخل ایدیلمیشدیر. کتابدا
کئدهن شعرلر ادبیاتشناس سلمان ممتازین ۱۹۲۵-نجی ایلهده و پروفیسور حمید
آراسلی نین ۱۹۶۰-نجی ایلهده نشر ایتدیکلری کتابلاردان سئچلمیشدیر. لکن
شعرلر حسین افندی غائبوفین رهسپولیکا ال یازمالاری فونوندا ساخلانیلان
«آذربایجاندا مشهور اولان شعرانین اشعارینه مجموعه» آدلی غیر مطبوع مجموعه-
سینه توتوشدورولموش و نشرلرده بوراخلمیش بعضی یانلیشلیقلار اصلاح
ایدیلمیشدیر.

Молла Панах Вагиф

ИЗБРАННЫЕ
стихи

На азербайджанском языке,
арабском алфавите)

*

بیر صنمین سینه‌سینه مشتاقام
چوخ چکیرهم آه و زاری، شاماما!
من ها قالدیم حسرت، الیم یتیشمن،
سن گئت گور جانانی باری، شاماما!

مطلبی دیر بیر نورسته کونلومون،
اولمادی درمانی خسته کونلومون،
اونون ایچون بو شکسته کونلومون
نه صبری وار، نه قراری، شاماما!

یخه آچیب تاکه سینه گوستردین،
سراسر باغریمی قانا دوندردین،
منیم دردیملندیر سنینده دردین،
رنگیدیر نه یاووز ساری، شاماما!

منیم یاریم بیر عجایب دلبردیر،
اوزو تازه گلدر، زلفی عنبردیر،
ساناسان که، ایکی قند و شکر دیر،
قوینونداکی قوشا ناری، شاماما!

قربانام واقفین بو خامه‌سینه
که، یازار دردینی دوست نامه‌سینه،
یته بیلمز یارین شمامه‌سینه،
اولسا بو دنیانین واری، شاماما.

*

جان ویریب یوز منت ایله آلمیشام،
گونده ریرهم سنی یاره، شاماما!
تازه تاغدان اوزولوبسن، اوخشارسان
یارین قوینونداکی ناره، شاماما!

جسمین نه ناز کدیر، گل بدن کیمی،
بیر خوش قوخون گلیر یاسمن کیمی،
نه دن سار الیسان سن ده من کیمی،
نه دیر دردین، ای بیچاره شاماما!

حق دیر، سنده واردیر خیلی نزاکت،
یارین شاماماسی بیر غیر بابت،
قورخورام چکه سن کئی خجالت
دوراندا اونلا برابر، شاماما!

یارین شاماماسی اوخشار شکره،
حیران اولور ملک، اگر گوستره،
پاراشیق دیر آغ سینه‌سی مرمره،
قیلیب چوخ جگر لر پاره شاماما.

گریبانان ناگاه اولاندا آشکار،
داغیلیر عقلیم، هوشوم، هر نه وار،
خسته واقف طفل کیمی قان آغلار،
نیچون قیلمازسان بیر چاره، شاماما!

*

بنفشه‌تک عنبر زلفین بوی ویریر،
هر یویوب سرنده هوایه، زینب!
اونون عطریں دماغیمدان اوزمه‌سین،
امانت ائت باد صباه، زینب!

قاشا وسمه، گوزه سورمه چکنده.
سینه زلفی دال گردنه توکنده،
ساللانیبان کهلیک کیمی سه‌کنده،
اوخشارسان یاشیل‌باش صونایه، زینب!

سنی سهوه‌ن چوخ بلایه توش اولور،
عقل گئدیر باشدان، فراموش اولور،
آوازیں گلنده جان بیهوش اولور،
قربانام اونازک صدایه، زینب!

یاناغی لاله‌سن، قامتی دالسان،
اغزی شکر، دیلی، دوداغی بالسان،
ساناسان‌که، یورغون، وحشی مارالسان،
اولوبسان یاراشیق اوبایه، زینب!

سنسن پادشاهی، خانی واقفین،
عقلی، هوشی، دین - ایمانی واقفین،
حسرتیندن چیغدی جانی واقفین،
نولور‌که، گل‌هسن بورایه، زینب!

۸

*

خیلی وقتدیر آیریلیمیشیق یار ایلن،
گوردوک، اما تانیشمادیق، آیریلدیک،
قالدی جاندا گیزلی - گیزلی دردیمیز،
بیرجه کلمه دانیشمادیق، آیریلدیک.

غریب - غریب دوردوق بیگانه‌لرتک،
سویوق - سویوق باخدیق دیوانه‌لرتک،
دونه‌دیک باشینا پروانه‌لرتک،
عشق اودونا یانیشمادیق، آیریلدیک.

یاریم ساعت بیر آرادا قالمدیق،
عشق آنشین جانیمیزا سالمادیق،
یالواریبان یارین کونلون آلمادیق،
اٹله گئتدی، باریشمادیق، آیریلدیک.

او زمان‌که، آشنالیغی ترک ائتدیک،
جدا دوشدوک، خیلی جگر برکیتدیک،
آریلقدان کونول قوشون اورکیتدیک،
بیر - بیرله قونوشمادیق، آیریلدیک.

واقف سهودی بیر اقرارسیز بیوفا،
باده گئندی تمام چکدیگی جفا،
گوروشوبن اٹلمه‌دیک خوش صفا،
قوجاقلاشیب ساریشمادیق، آیریلدیک.

۹

*

اولمایدی بئله سفره چیخماق،
بیر یار ایله دانیشمادیق، آیریلدیق.
حلالاشیب، همتلشیب دوست ایلمن،
تمنلشیب گوروشمه دیک، آیریلدیق.

بیلهم، کیمه دیمم دردییم نئچهسی،
یارین ترمهسی، سینه هاچاسی،
بوخو منی آلدی گلن گئجهسی،
گل اوزوندن ئوپوشمه دیک، آیریلدیق.

بیز دویمادیق یارین شیرین دیلیندن،
شکر پارچاسیندان، لب و بالیندن،
مینا گردنیدن، اینجه بئلیندن،
حیف اولدی، ساریشمادیق، آیریلدیق.

واقفم، اوستومه گلمز خاص الی،
سیلینمه دی هیچ کونلومون پاس الی،
نه مدتدیر جانان بیزدن کوسه لی،
کونلون آلیب باریشمادیق، آیریلدیق.

*

دوروبان عشقیله گذار ائله دیم،
بیر پری نین اولدوم مهمان ایوینده.
ذره جه گورمه دیم حرمت، عزتین،
قالدیم ائله پشمان-پشمان ایوینده.

تاکه، منی گوردی اول قلبی قارا،
چکدی یاشماقیننی او گل رخسارا،
دوندردی اوزونو، توتدی دیوارا،
ساناسان که، یوخر انسلان ایوینده.

دوداغی شکر دیر، گفتاری شربت،
نه فایدا، ائلمز شیرین محبت.
مخلصی که، یوخر اوندا بیر لذت،
بولدور ائله آجی قلیان ایوینده.

کئچمه او دلبرین سن اوطاغیندان،
تر بنفشه قوخار هر بوجاغیندان،
سانکی بیر گوشه در جنت باغیندان،
آچیلوبدور گل الوان ایوینده.

واقف، بیر کیمسه که، بیزدن یاشینا،
یقین بیل که، بیزلن اولماز آشنا،
گلدیگیمیز هیچ گلمه دی خوشینا
تاپدیم من حالیننی عرفان ایوینده.

*

سیاه تئل گورمه دیم کر قیراغیندا،
مگر هیچ یاشیل باش اولماز بو یترده!
طرلان کونلوم یینه اوجا داغلارا
هوالاتیب، هرگز قونماز بو یترده.

بو دیاردا کلاغای یوخ، کتان یوخ،
سینم بوتتا، مژگان اوخون آتان یوخ،
سرخوش دوروب بیر نزاکت ساتان یوخ،
هیچ سوداگر فایده بولمز بو یترده.

بزهك بيلمز بو دیارین گویچگی،
تانیماز آل چارقات، زرین لچگی،
آغ بوخاق آلتیندان حلقه بیرچگی
تر ممه اوستوندن سالماز بو یترده.

یارین خیالیله بوگون من شادم،
غریبلیگه دوشسهم، قان آغلار دیدم،
پری سی یانیندا اولمایان آدم
نه یاخشی ساغ قالیر، ئولمز بو یترده!!

دیسهلر که، واقف، نه اولدی سنه،
رنگ رویین دونوب هئیوایه گنه،
الی تر ممدن اوزه کیمسنه
سارالیبان نئجه سولماز بو یترده.

۱۲

*

بوگون بیر عجایب گوزهل سهومیشم،
بئلهسی اولماز هیچ ولایتده،
ساناسان که، جمالیندان نور یاغیر،
یارانیبیر، یارب، نه خوش ساعتده!

آل چارقاندان یاشماق توتوب چنده،
سیمین یاراشدیریب زر نیمتنه،
دگیلدیر برابر هیچ کیمسنه،
خوبلارین شاهی دیر شان و شوکتده.

گلاب ایلمن زلفون جیغاسین اگر،
اوزونه باخاندا قان اولور جگر،
گوگردن یتره انمیش ملکدیر مگر،
یوخسا انسان اولماز بئله صورتده.

بیلگی، بازوسی، هر بندی گوزهل،
گردنده زلفونون کمندی گوزهل،
آینا توتدی، دوردی بزهندی گوزهل،
ساللاندی، گورهن، نه قیامتده.

صوناجیغاسی تک سرینده تئلی،
آغ گل یاریغی تک آیاغی، الی،
جسمی دولو، نازک بدنی، بئلی
گورمه میشم دلبر بو نزاکتده.

۱۳

آییرایدین اوباسیندان، ائلیندن،
بیر خلوتده توتا ایدین الیندن،
امهیدین آغزیندان، شیرین لبیندن،
گورهیدین نئجهدیر داددا، لذتده.

نوجوانلار قوی همیشه وار اولسون،
اما که، بیز لردن خبردار اولسون،
واقفین دعاسی سنه یار اولسون،
سنی حق ساخالاسین عمر و دولتده.

*

بیر اوزی گل، رنگی لاله، زلفی تر،
سئیره چیخیب دریر تازه بنفشه،
دسته - دسته سانجیب بوخاق یائینا،
یاراشیبدیر اول شهبازه بنفشه.

جسمی مرمر، قیوریم تئللری قارا،
اونی گورهن اولور مجنون، آوارا،
هوروب ساچلارینی سالیب قطارا،
دوزوب تئلده، هم قوتازه بنفشه.

یاشی اون سکزه ینی جه یتیمیش،
گوزه للیکده تمام خلقی مات ائتمیش،
گشته چیخیب - یاز گلدیگین ائشیتیمیش،
داغا سالیب بیر آوازه بنفشه.

کوکسین آچیب، آغ قوللارین چیرمه سین،
ائله گز سین اونی رقیب گورمه سین،
اغیار ایلمن چیخیب سئیره درمه سین،
لایق اولماز آنلامازه بنفشه.

سن ساللانیب قاباغیمدان گئدنده،
دلده توان قالماز، طاقت بدنده،
واقف زلفلرین تعریف ایدنده،
گر کدیر که، اول یازه بنفشه.

*

بیر گوزهل که، شیرین اولا بنادن،
یوز ایل گئتسه اونون دادی اسکیلمز.
تزه لیگی، کهنه لیگی بیر اولور،
گوهر تک قیمته آدی اسکیلمز.

گوزهل لیکدن دوشمز هیچ اویلزاده،
گون به گون قامتی دونه شمشاده،
مهر و محبتی اولور زیاده،
اعتباری، اعتقادی اسکیلمز.

نه قدر که، یوزه یتیرسه یاشی،
تاکه، حکدن دوشه، تیتیره یه باشی.
گنه جان آماغا گوز ایله قاشی،
غمزه سینین هیچ جلادی اسکیلمز.

جوهری پاک اولور تازه جواندان،
هرگز ال گوتورمز شوکت و شاندان،
مژگان خدنگ لرین کئچیریر جاندان،
بیکانینین هیچ پولادی اسکیلمز.

واقی، ایستهر ایسه ن گورسن لذت،
گل سهو بیر درد بیلن، اهل محبت،
نو جوانلار سهون هیچ اولماز راحت،
گئجه گوندوز هیچ فریادی اسکیلمز.

۱۶

*

ای سوسن سنبلیم، آل زنخدانیم،
قربان اولسون لاله، گل ایلن سنه.
بو نئجه گون درکه، سندن آیری یام،
ساناسان حسرتم ایل ایلن سنه.

دیمه لی چوخ گیزلین درد دلیم وار،
قورخورام که، دیمم ائشیده اغیار،
ایستهرم که، یازام گوندرم، ای یار،
سحر اوغرون اسدن یئل ایلن سنه.

آغزی پیاله سن، گردنی مینا،
نازک اللرینده عنابی حنا،
سنی گورن دییهر، یاشیل باش صونا،
اوجو حلقه سیه تئل ایلن، سنه.

چوخلار سنه ایما ایلن باش اگهر،
موم تک اریر، اولسا باغری داش اگهر،
طوبی گورسه، اکرام ایلر، باش اگهر،
بو گوزهل بوی ایلن، بئل ایلن سنه.

یادیم دوشنده زلفون عنبری،
قلا ب گیره جگریمدن ایچری،
من شاهام، ای گوزهل لرین سروری،
قربانام واقی تک قول ایلن سنه.

۱۷

*

سرو بويلوم، بير چيخ، گوروم بويونو،
اوندا قربان ايديم جاني من سنه.
قاشلارينين طاقى قبله گاهيمدير،
فدا قيليم دين - ايماني من سنه.

آدام گرک گورسون حقي آراده،
هاني سنين کيمي بير پري زاده،
ملکده سنى بيللم زياده،
تاي ايتمه نم هيچ انساني من سنه.

باخماق ايلن دويماق اولماز اوزوندن،
دانيشاندا شيرين - شيرين سوزوندن،
اونون ايچون گوز کسمه رم گوزوندن،
مشتاقام، اي شکرکاني، من سنه.

قاشا، گوزه سورمه نه گوزه چکدين،
جلوه لنيب زلفه هم صيقل چکدين،
سن نه ايچون آخر مندن ال چکدين؟
اٹلمز ديم بو گماني من سنه.

گوزه سن تک بئله شوخ و شن گرک،
همدمي ده هم ئوزونه تن گرک،
سنه واقف کيمي درد بيلن گرک،
لايق گورم هر ناداني من سنه.

*

دولو دماغيما زلفون عنبري،
واله اولدي کونول هوا دن سنه.
اليم يتمز، نامه يازيب درديمي
گوندريرم باد صبادن سنه.

اونوروشون گوزه ل، دوروشون گوزه ل،
سالانيشين گوزه ل، يثريشين گوزه ل،
خويون، خلقين گوزه ل، هر ايشين گوزه ل،
بخش اولوب بو خوبليق خدادن سنه.

دوداقلارين اوخشار لعل يمنه،
يادا دوشدي، باغريم قان اولدي يمه،
سيه تئل دوزورسن بياض گردنه،
دوشوبلور بو قايدا صونادن سنه.

فکر و خياليندير کونلوم زينتي،
شيرين سوزلريندير آغزيم لذتي،
سنسن منيم عمريم، گونوم وحدتي،
يتيشمه سين، يارب، بلادن سنه.

غم ايوينده سالدين کنجه واقفي،
اٹلدين موييندن اينجه واقفي،
نيچون ايمچيديرسن مونجه واقفي،
نه حاصل بوجور و جفادن سنه؟

*

سراسر بیر یثره بیغیلسا خوبلار،
سنین بیر موینه تای اولا بیلمز.
گونش تکی شعله ویرهر جمالین،
بئله گوزه هلیکده آی اولا بیلمز.

هر گوزه لی سن نك شوخ گورمه میشم،
نه فایدا، حسنینی چوخ گورمه میشم.
اوزون کیر پیگین تک اوخ گورمه میشم،
قاشلارین طرزنده یای اولا بیلمز.

حسرتیندن باغیریم قان ایلن دولوب،
هئیواتکی رنگیم سارالیب سولوب،
بو خوبلیق که، حقدن سنه بخش اولوب،
هیچ کیمسه یه بئله پای اولا بیلمز.

قدین شهباز، آغ بدنین سمن تک،
یاناقین لاله دن زیاده گویچک.
استاد سنی چکیب مانند ملک،
بوندان آرتیق حق و سای اولا بیلمز.

واقفم، من سنه حیران اولموشام،
قاشلارین یایینا قربان اولموشام،
در دیندن دیده سی گریان اولموشام،
قانلی یاشیم کیمی چای اولا بیلمز.

*

دهانین صدفدر، دیشلرین اینجی،
ساناسان آغیزین پسته در، آی قیز!
خومار گوزلرینی سهوندن بری،
درده دوشوب جانیم، خسته در، آی قیز!

سراسر اندامین تازه قار کیمی،
زلفون گردنینه شاهمار کیمی،
رنگی بیاض، ئوزو خیردا نار کیمی،
قوینونداکی عجب نسته در، آی قیز!

نقاب چکیب مندن یاشینما، ظالم!
پرشان اولوبدر منیم احوالیم،
عقل و هوشوم منیم، فکر و خیالیم،
شوخ گوزده، غمزده بسته در، آی قیز!

جمالین گونشدر، قمردر اوزون،
شکردر دهانین، شیریندر سوزون،
یاغی در مژگانین، جادودر گوزون،
جلاد کیمی غمزهن قصه در، آی قیز!

واقفم، من مجنون، سن منیم لیلیم،
باخدیقجا گوزومدن تو کورهم سئلیم،
من سنه ماییلیم، سنده در مئیلیم،
دیمه سندن غیری کسده در، آی قیز!

*

بدنینی گل یار ادا ان الهی
سراسر عطرینی عنبر ائلهدی.
گوزهللیکده کیمدر سنه تای اولا،
حسنین ملکلری چاکر ائلهدی.

صورتینی چکدی اول گون که، نقاش،
جمالینی قیلدی هر گوزهلدن باش،
جبینه قویدی بیر مقوس قاش،
سیه کیر پیگینی خنجر ائلهدی.

زلفنی بنزه تدی مشکین کمنده،
اوجون حلقه قویدی سیب ذقنده،
لبینین لذتین بنزه تدی قنده،
دهانینی شهد و شکر ائلهدی.

سنی خلق ائلهدی گل دستهسی تک،
پری دن اعلاسن، ملکدن گوچک،
جسمیندر منور، آغ و نازیکرک،
اول سمن سینهنی مرمر ائلهدی.

ای گوزهلر شاهی، کرم ائت منا،
باخماگیلن هر گز اغیاردان یانا،
شکر اولسون آلاها، واقفی سانا
قاپوندا غلام کمتر ائلهدی.

*

بادصبا بیر خبر ویر کونلومه،
اول گل خندانیم نیچون گلمهدی؟
خیالیم شهرینی قویدی ویرانه،
سروریم، سلطانیم نیچون گلمهدی؟

سرخوش یثرشینه قریان اولدوغوم،
گورمهینده دلی-دیوان اولدوغوم،
مینا گردنینه حیران اولدوغوم،
سروخرامانیم نیچون گلمهدی؟

قاشی کمان، کیر پیکلری قمه لیم،
آغزی شکر، دوداقلاری یمه لیم،
الوان کلاغایی، بیاض ممه لیم،
سینهسی میدانیم نیچون گلمهدی؟

محراب و منبریم، کعبه علیام،
عقلیم، هوشوم، جانیم، هم دینیم، دنیام،
ائلیم، گونوم، اوبام، مصر و زلیخام،
یوسف کنعانیم نیچون گلمهدی؟

نسرین بنا گوشلوم، بنفشه مویلوم،
پریر طلعتیم، ملائک خویلوم،
بلور لطافتیم، صنوبر بویلوم،
حوری و غلمانیم نیچون گلمهدی؟

آغزی خیر سوزلوم، دیلی دیلکلیم،
بیر طرفه آغ الیم، گوموش بیلکلیم،
قاریچقای جلوه لیم، طوس بزه کلیم،
لباسی الوانیم نیچون گلمه دی؟

واقف، ایله دوندی بیر ساعتیمیز،
نه صبریمیز قالدی، نه طاقتیمیز،
اولور ایندن بئله قیامتیمیز،
گلمه دی جانانیم، نیچون گلمه دی؟

*

بو یون صراحی در، بدنین بلور،
گردنن چکیلیمیش مینادان، پری!
سن ها بیر صوناسان، جدا دوشوبسن
بیر بولوک یاشیل باش صونادان، پری!

اختلاطین شیرین، سوزون مزه لی،
شکر گولوشوندن جانلار تزه لی،
اٹلر یاراشیغی، ٹولکه گوزه لی،
نه گوزه دل دوغوبسان آنادان، پری!

اوز یانیندا توکولوبدر تئل نازک،
سینه میدان، زلف پریشان، بئل نازک،
آغیز نازک، دوداق نازک، دیل نازک،
آغ اللرین الوان حنادان، پری!

آوچیسسی اولموشام سن تک مارالین،
خیالیمدان چیخماز هرگز خیالین،
انلیگی، کیرشانی نیلر جمالین،
سن اٹله گوزه لسن بنادان، پری!

گونش تکی هر چیخاندا سحر دن،
آلیرسان واقفین عقلینی سردن،
دعای نام، سالما منی نظر دن،
اسکیک اولمایاسان ثنادان، پری!

پیوسته قورولسون قاشین کهانی،
اوخلارین سینهمدن کئچسین نهانی،
گل بدنین هیچ گورمه سین یامانی،
لطف ائله واقف شیدایه، پری!

*

جمالین گوزومدن نهان اولالی،
ایستهره م باخماییم دنیا به، پری!
خیال ائبله دیکجه او سرو قدین،
دوئر قانلی یاشیم دریا به، پری!

اولسالار یوز ملک، یوز حوری، غلمان،
یوز مینا گردنلی، زلفی پریشان،
یوز لاله یاناقلی، لبلری مرجان،
کونول دونمز سندن کیمسه به، پری!

سن گئده لی من زیاده آغلارام،
ویرمیشم عمریمی باده، آغلارام،
هر دوشنده قدین یاده، آغلارام،
اونوم چیخار عرش اعلا به، پری!

سندن آیری باغریم کبابا دونموش،
یخیلمیش دل شهری، خرابا دونموش،
فرقتین داموتک عذابا دونموش،
دیدارین جنت الماوا به، پری!

بیر گوره دیدیم سنین گل جمالینی،
جادو گوزلرینی، یای هلالینی،
معنبر ساچینی، هندو خالینی،
یئتردی هر دردییم دوا به، پری!

*

ای حوری لقالیم، ملک سیمالیم،
گوزهللیکده اولماز کیمسه سن کیمی،
آل یاناغین حلقه - حلقه یانیندا
بنفشه زلفلرین یاسمن کیمی.

گردنینه تئلر نه گوزهل تئلدی،
اونلارین مسکنی او نازک بئلدی،
نه سنگ مرمردی، نه برگ گلدی،
بو آغ اندام کیمی، بو بدن کیمی،

قامتین تک هیچ بیر قامت بیچیلمز،
دوداقلارین تر غنچهدن سئچیلمز،
بلبل جهجه ووروب گلر آچیلماز،
بئله شیرین-شیرین سن گولن کیمی.

نه خوش ستمکارسان ظالم و خونخوار،
اونون ایچون سندن چوخ گیله ییم وار،
ییلمه نم که، سنه نه دیمیش اغیار،
خیالیندر مندن گنه گن کیمی.

واقفی محنت و فراقا سالما،
اغیارین سوزونو قولاغا سالما،
منی توز دوریندن قیراغا سالما،
هیچ عاشیق تاپیلماز سنه من کیمی.

*

بیاد صبا، بیر خبر ویر کونلومه،
گوروم او یاناغی لاله گلیرمی؟
حسرتیندن کونول دونوبدر قانا،
باش چکمگه بیزیم حاله گلیرمی؟

ساللانادا ائیلهر ناز و غمزهلر،
اوز دوشهر پایینه گوره ن کیمسه لر،
قاشا - گوزه چکمیش سیاه سورمه لر،
سیغال ویریب خط وخاله، گلیرمی؟

آلاه مرادینی ویرسین او یارین،
رقیبی کویندن سورسین او یارین،
مبارک گوشینا گورسین او یارین،
من چکدیگیم آه و ناله گلیرمی؟

اوخ کیرپیگین اوجو آیاشا دونموش،
گوزلرین جلادی تماشا دونموش،
سگ رقیبین جانی نه داشا دونموش،
بیر زواله گور حواله گلیرمی؟

واقفم، یاریدیم دوستا، دوشمنه،
تا که، جنون اولدوم یتیشدیم سنه،
سنین تک گوزهللی سهون کیمسنه،
دخی عقله، بیر کماله گلیرمی؟

*

بو نئجه ظلمدر منه ائليرسن،
آدام مگر بير انصافا گلمزمى؟
بیر گون گوره رسن که، واللہ، ئولموشم،
بو قدر درد چکن آخر ئولمزمى؟

خوبلارين بعضیسی نئجه زاد اولور،
يارين غمگين قویار، ئوزو شاد اولور.
بیر سهوگی که، سهوگیسیندن یاد اولور،
مگر اونون یاخشیلیغین بیلمزمى؟

خوبلاردا عادتدير، نزاكت ساتار،
گنه خیالینی خیالا قاتار،
گوزهل اولان مگر باشین ديك توتار،
عاشیقینه دوغرو هیچ اگیلمزمى؟

عشق اودونا یاندى جانیم سربسر،
آلاها باخ، ای ظالم و ستمگر،
عاشیقینه قانلار آغلادان دلبر
رحمه گلیب گوز یاشینی سیلمزمى؟

بیر پری اولایدى بودمدن ئوتری،
ئوزون، ئولدورهیدی آدمدن ئوتری،
قدر بیلن، یاخشى همدمدن ئوتری،
واقف، جان اوزولور، بس اوزولمزمى؟

۳۰

*

فدن کوسوب طبعی نازک اولان یار،
بیلمه نم که، بونا نه چاره گرک؟
نه دیمکدر دوست دوستوندان اگیلمک،
گر کدر دوزله یول، آرا گرک.

گوره سن نه دیمیش رقیب بی پیر،
یار اولوبدر مندن هابئله دلگیر،
من اوندان ایتمه رهم جانیمی تقصیر،
اما که، ئوزوندن اشاره گرک.

اتکلیگی آلتون، قصابهسی زر،
چهرایی چارقاتی قده برابر،
باشیندا برق وورور گون کیمی زیور،
اونوگوره ن دوشه اولاره گرک.

اشرفی دن اوزلوك اوزونده گویچک،
بوغازی آلتیندا صیغاللی بیرچک،
قابق بئله بیاض، یاناق لاله تک،
گوز آلا گر کدر، قاش قارا گرک.

اوخویوب واقفین هم اولیندن،
شیرین قافیہ سیمدن، شوخ غزلیندن،
دوروب ئوپوب آیاغیدان، الیندن،
باریشماق یالوارا- یالوارا گرک.

۳۱

طاوس کیمی جلو لهنه هر سحر،
بزەك ویره جمالینا سربسر،
دیندیرمه‌میش ویره کونولدن خبر،
اشاره آنلاییب حال بیلن گرک،

یاشادیقجا جوانلانا. انله‌نه،
بیر حجابدا، بیر پرده‌ده اگلنه،
نطق و نفسیندن جانلار دینله‌نه،
شیرین دانیشیبان خوش گولن گرک.

قولی صادق اولاً، هر فعلی حلال،
بیلمه‌یه کیم، فتنه نه‌دیر، مکر و آل،
شام کیمی قاباقدا دورا، نطقی لال،
کسیلسه‌ده باشی، دینمه‌ین گرک.

واقف، یاخشی جانان گرک جان ایچون،
نه‌دیر چوخ چالیشماق بو جهان ایچون،
بیر گوزهل لازیمدر بیزیم خان ایچون،
والی قوللوغوندا عرض ایدهن گرک.

*

آچیق باشدا اگر اولسا بیر دلبر،
اوندا بو نشانلار معین گرک:
اندامی آینه، قدی معتدل،
سیاه زلفی قامتینه تن گرک.

یاناغی لاله بهاری کیمی،
لبلری یاقوتین کناری کیمی،
بیر دانا ناسفته مرواری کیمی،
باشدان آیاغادک آغ بدن گرک.

تمیزلیکده اولامئیل و هوسی،
اولمایا عاشیقه ناز و غمزه‌سی،
گل‌تکی قوخویا نطق و نفسی،
زلفی یا بنفشه، یاسمن گرک.

ال - آیاغی قاعده‌ده، دستوردا،
ساقی فربه، توپوقلاری چوخورد،
بیر قات ات ایچینده، سوموگی خیردا،
آغزی، بورنو نازک، اوزو گن گرک.

تورسیده، اون دوردا، اون بش یاشیندا،
عیب اولمایا کیر پیگینده، قاشیندا،
حیاسی اوزونده، عقلی یاشیندا،
قوللوقد، صحبتده مستحسن گرک.

*

بولوت زلفلی، آی قابقلی گوزه‌لین،
دورویان باشینا دولانماق گرک.
بیر ایوده‌که، بئله گوزل اولمایا
او ایو بر باد اولوب تالانماق گرک.

اندامی آغ گرک، سینه‌سی مرمر،
سیاه زلفی قامتینه برابر،
قوینو ایچی گویا مشک ایله عنبر،
باسدیغی تورپاغی یالانماق گرک.

سرخوش دوروب ساراییندان باخاندا،
آغ گردنه حمایلدر تاخاندا،
گوزه سورمه، قاشا وسمه یاخاندا،
جانیم عشق اودونا قالانماق گرک.

چیخا ساراییندان جانلار آلان تک،
خشمه گله گه - گه قهری اولان تک،
شاهمار زلفی دال - گردنده ایلان تک،
هردم ترپنده بولانماق گرک.

واقفی، سنین ایشین مدام آه اولسون،
سگ رقیبین عمری قوی کوتاه اولسون،
همدمسیز کیمنه اگر شاه اولسون،
گدادیر او کیمنه دیلانماق گرک.

*

بیوفاسان، سندن اوز دوندرمیشم،
یالانچی‌یه، بی اقرارا باخمارام.
سنی اوخ کیریپگه حسرت قویارام،
باغیرین اولسا پارا - پارا باخمارام.

هاردا گورسن بیر سهوگیلی کیمنده،
ایسترکه، خیالین تز اونا دونه،
منیم یاریم گرک باخا بیر منه،
غیری اوزه باخان یارا باخمارام.

نقاب چکیب اوزه، خالی گیزلهره‌م،
سیاه زلفی، رنگ آلی گیزلهره‌م،
غنچه‌تکی گل جمالی گیزلهره‌م،
سالام سنی آه و زارا باخمارام.

یانیمدا اعتبار ساتا بیلمزسن،
بوینوندان گناهین آتا بیلمزسن،
بیزیمله اختلاط قاتا بیلمزسن،
دانیشماکه، او گفتارا باخمارام.

واقفی دیرلردی چوخ گوزهل سهوه‌ن،
ائله بیلدیم سنده اونون کیمنی سن،
بیلدیم ایندی، والله، سنده کیمنی من،
بیوفاسان، بی اقرارا باخمارام.

*

من ینه خوبلارین پادشاهیندان
توزومه دوست بیر نگاری توتموشام.
صیاد اولوب قوروب محبت توروں،
لاچین گوزلی خوب شکاری توتموشام.

دال گردندن دوشوب توتوب دالی زلفی،
خوش گوستریر زنخدانی، خالی زلفی.
گورمه‌میشم بئله بیر صفالی زلفی،
چوخ سنبل عنبر باری توتموشام.

آغ اوزونده سیاه ساچی بورمه‌یی،
دال گردندن دوشوب باش اندیرمه‌یی،
میانیندا ساچین اوجون هورمه‌یی،
بوتون دنیادا بو یاری توتموشام.

واقفم، گورموشم بیر طرفه دیدار،
چکره‌م گورمگه بیرده انتظار.
هرکسین دنیادا بیر قبله‌سی وار،
من‌ده یونوم سنین ساری توتموشام.

*

هاردا گورسم بیر شوخ، کمان قاشلینی،
ایسته‌رم جانیمی قربان ائله‌یم.
توتام زلفین اوجون، دونه‌م باشینا،
باغریمی اودونا بریان ائله‌یم.

من بیلیرم قدرین سرخوش جوانین،
حلقه-حلقه زلفین، تر زنخدانین،
بو گل انداملی‌نین، سروروانین
دورام یئریشینه سیران ائله‌یم.

من اونون دردینه اولدوم مبتلا،
شمع خیالیما او ویریر ضیا،
خوبلاردان‌که، منه گلسه هر بلا،
ایسته‌مم اونا من درمان ائله‌یم.

خوبلارا ویرمیشم دین-ایمانیمی،
شوکت و شانیمی، آد و سانیمی،
جلادتک گوزلری آلسا جانیمی،
نامردم، من اگر آمان ائله‌یم.

واقفه رحم ائله، باری الهی،
آگاه ائت دردیمن اول اوزو ماهی،
قدم باسیب بیزه گل‌سین ناگاهی،
بیر گئجه من اونو مهمان ائله‌یم.

*

بیر اندامی نسرین، دوداغی غنچه،
بیر قامتی گلبن یارا عاشیقم.
اولسا یوز اوزی گل، گیرمز عینیمه،
من آنجاق بیر گلعدارا عاشیقم.

گئجه لر صبحه دك ائیلرهم ناله،
هرگز دوشمز کونلوم ئوز گه خیاله،
بیر گردنی مینا، آغزی پیاله،
بیر لچه سی شیرینکارا عاشیقم.

بیر بوخاغی تورونچ، سینه سی میدان،
بیر سوزی جواهر، مرواری دندان،
بیر مارال باخیشلی، کیر پیگی پیکان،
بیر قاشلاری ذوالفقارا عاشیقم.

بیر گولنده لبلریندن بال آخان،
بیر بزه نیب سرخوش طاوس تک چیخان،
بیر نقاب آلتیندان پنهانی باخان،
بیر عجایب خوش گفتارا عاشیقم.

واقفم، بدندن جانیم داغیلیر،
مجنون کیمی خانمانیم داغیلیر،
گورمه ینده دین - ایمانیم داغیلیر،
گئجه - گوندوز من دیدارا عاشیقم.

*

بهانه توتوبان بیزدن گن گزمه،
سر سوزون یادلارا دیین دگیلم.
کونول روا گورمز سنی یاد گوره،
سنی ئوز گه سینه قییان دگیلم.

آرزوم بودر، گوزوم تیکم گوزونه،
دانشناسان، قولاق ویرهم سوزونه،
تا ئولونجه باخیم گوش اوزونه،
آرزوم جاندا قالیب، دویان دگیلم.

واقف دیر: دویماز سهوه ن سهوه نندن،
تا ئولونجه ال گوتورمه نم سندن،
عبث - عبث نیچون قاچیرسان مندن،
من که، ظالم، آدام ییه ن دگیلم.

*

ینه منی یانار - یانار اودلارا
داغیلیمیش آیریلیق سالدی، سهودیگیم!
من هاگئتدیم محنت ایله، درد ایله،
جان سنین یانیندا قالدی، سهودیگیم!

سیاه زلفین بوخاق آلتدا قیوریلیر،
آلا گوزلر جان آلماغنا سیریلیر،
«جاناندان آیریلان جاناندان آیریلیر»
خلق ایچینده بیر مثالدی، سهودیگیم!

سر و قدین صنوبره تن دگیل،
تمام سنین تکین گل بدن دگیل،
دخی از لکی تک سن گوره ن دگیل،
ایندی هالی یامان حالدی، سهودیگیم!

قاشلارین قورولو یای تک چکیلر،
کیر پیکلرین دگر جگر سو کولر،
دانشاندا قند و شکر تو کولر،
دیلمین، دوداقلارین بالدی، سهودیگیم!

اول خدیجه حقی، سکینه حقی،

خیر النساء حقی، امینه حقی،

کعبه، مکه حقی، مدینه حقی،

دردین بو واقفی آلدی، سهودیگیم!

*

چوخ زماندر یارین حسرتیندهیم،
گلهیدی، بیر اونو باری گوره دیدیم.
بلبل تک فریادیم چیخدی فلکه،
جنت اییلی گلغذاری گوره دیدیم.

باسایدی اوزومه گل آیاغینی،
ثوپیدی اوزونو، هم دوداغینی،
گاه آچایدیم آغ سینهنین باغینی،
قوینونداکی قوشا ناری گوره دیدیم.

گاه آلایدیم گردنینی قوجاغا،
گاه اوزوم سورتهدیم زلفه، بوخاغا،
گاهدا اوتورایدیم قاباق - قاباغا،
دانشایدی، خوش گفتاری گوره دیدیم.

بیلیرم اول باغریهداکی یاراننی،
نئجه یاخیمیش من تک گونی قاراننی،
یار مندن کسمزدی بئله ارانی،
بو قویمایان کیمدیر، باری گوره دیدیم.

واقفم، هجراندر منیم محشریم،

گئجه - گوندوز جانان اولموش از بریم،

کره ائلیبین گلسه دلبریم،

کسیلیرمی آه و زاری گوره دیدیم؟

*

الده آینا، گوزه سورمه چکنده،
آلا گوزون بولاغیندان ثوپیدیم.
زنخدانین چهورسیندن، خالیندان،
قلم قاشین قباغیندان ثوپیدیم.

زلفی ایلن بزه نیب گلنده اوزون،
قصد ائدیرینه جان آماغا گوزون،
وصفی زبانیندان چیخاندا سوزون،
دیلین، دیشین، دوداغیندان ثوپیدیم.

آلایدیم یاشماغیم، آچیب کمرین،
چیخاریب اگنیدنک زربافین، زرین،
ایبله ییب، ایبله ییب زلفی عنبرین،
اوزدن صونرا بوخاغیندان ثوپیدیم.

گئجه - گوندوز دعام بودر تاریم،
نولا سنی سالا بیر گذاریم،
ایبله ییب، ایبله ییب باسام باغریما،
ایکی گلگز یاناغیندان ثوپیدیم.

واقفین باغرینی دونردین کوزه،
یار اودرکه، یارین جورینه دوزه،
یاریم ساللانیمان گلنده بیزه،
دوشوبن ال - آیاغیندان ثوپیدیم.

*

بدنین سراسر گل خرمنی در،
قامنین گوزه لدر، گوزهل، سهودیکیم!
هیچنه ایسته مه نم ایکی دنیا دا،
سنسن منیم آخر - ازل سهودیکیم!

قول ویرمیشم بو جانیمی جانینا،
هاردا اولسام کونلوم گلر یانینا،
نه قدر سویله سم سنین شانینا،
یاراشار مخمس، غزل، سهودیکیم!

ایراق دورما مندن، جدایی گزمه،
سهویرسن، ای نازلیم، جدایی، گزمه،
اگری اوتوروب بئله کنایی گزمه،
گل ایندی منیمله دوزهل، سهودیکیم!

آهیمی گو گلره هر سحر چکدیم،
کم چکمه دیم، اما معتبر چکدیم،
قوینوندا نار دردی اول قدر چکدیم،
اولدی رنگیم آخر خزل، سهودیکیم!

خمار گوزلرینی اویاق قویماسان،
بیخیلان کونلومه دایاق قویماسان،
درمان ائله مگه آباق قویماسان،
شکسته واقفدن اوز ال، سهودیکیم!

*

صفالار گتیریب تشریف بویوردون،
قدم باسدین بیزه، قربان اولدوغوم،
آز قالاکه، سنین حسرتین بیزی
اینجه لتمیشدی اوزه، قربان اولدوغوم.

سن گلدین، نور دولدی ایوه- اوطاغا،
گلدیگین، یوللارا جانیم صداغا،
دوروب قربان اولماق سن تک قوناغا
نوشر جانیمیزه، قربان اولدوغوم.

من ماییلیم، سندن دوشمه نه چاشا،
بولوت زلفه، آغ قاباغا، آی قاشا
قوی دیونجا باخسین، ائتسین تماشا،
حیراندی گوز گوزه، قربان اولدوغوم.

سن قدینه یاشیل- آللار گییجی،
واقف دخی سنه غزل دییجی،
شکر آلاها، دگیل آدام یهییجی،
نولور گلسن بیزه، قربان اولدوغوم.

*

منیم یاریم صیغالانیب گلنده،
ساناسان قان سوزور دوداقلاریندان.
شعله ویریر زنخدانین چهورہسی،
نور توکولور گویچک یاناقلاریندان.

گردن چکیب، طعنه قیلار قولارا،
حسرتیندن باغریم دوتر سولارا،
پریلر اولادی دیرلر بولارا،
بولار دا گوزه لدر اوجاقلاریندان.

آغ سینهن گوزه لدر، گردن گوزه لدر،
سراسر اندامین بیردن گوزه لدر،
سرو قدین صنوبردن گوزه لدر،
قوللارین، توپوغون، بوخاقلاریندان.

دهانین صدفر، دیشلرین اینجی،
سن منی ائلهدین ائلر گولونجی،
لباسین الواندر، چارقات نارنجی،
ساجاقلار یاراشیر قیراقلاریندان.

واقفین دردینی بیلیدی یاری،
دردینه بیر درمان قیلیدی یاری،
قدم باسیب موندان گلیدی یاری،
ئوپیدیم الیندن، آیاقلاریندان.

*

زلفون باشی تخته‌لنیب قاباقدا،
قیراق ویریر قصابه‌نین آلتیندان.
ایلان قویروغوتک قوشا قیوریلیمیش،
اوجو چیخیمیش زنخدانین آلتیندان.

قاشین اشارسی، گوزون خماری،
هر بیرسی یوزمین فیل کمنداری،
ترسینه‌ده آغ مه‌نین کناری
شعله ویریر گریبانین آلتیندان.

سنین حسنین مات ائله‌ییب فلکی،
چنته حوری‌نی، گوگده ملکی،
قیزیل قولباقلاری، یانار بیلگی
قوجاقلاییب کهربانین آلتیندان.

آپاریب‌دیر مندن روح روانی،
تمام عقلی، هوشی، دین و ایمانی،
آغاراندا گلگز یاناغین یانی،
تیتره زلف پریشانین آلتیندان.

واقفم، جانانا گوندردیم پیغام،
گوزوم یوللاریندا قالدی صبح و شام،
کلمه‌دی اول سر و قد گلندام
بیر چیخایدیق بو هجرانین آلتیندان.

*

نامه، گئدهر اولسان یارین کویینه،
درد دلیم او جانانا دی‌گیلن!
بلبلیمی غنچه گلیندن آیری،
باغیریم دونوب قیزیل قانا دی‌گیلن!

قربان اولوم کیرپیگینه، قاشینا،
سئل اولوبان، قاریش آخان یاشینا،
پروانه‌لر کیمی دولان باشینا،
آتش توتوب یانا-یانا، دی‌گیلن!

دین-ایمانیم دوز ایلقارا باغلیدیر،
حسرت جانیم بیر جوت نارا باغلیدیر،
مرغ روحیم زلف یارا باغلیدیر،
چوخ چکمه‌سین زلفه شانا، دی‌گیلن!

قیلمیش حسنین شوقی دردیمی افزون،
آیریلیق غمینده گوز یاشیم جیحون،
عقلیم باشدان گئتمیش، اولموشام مجنون،
بو واقفه سن دیوانا دی‌گیلن!

*

بیر فتنه فعللی نین، اوزو خاللی نین،
بیر شیرین دیللی نین قربانی یم من.
بیر قند مقاللی نین، لب زاللی نین،
بیر آغزی باللی نین قربانی یم من.

بیر سوسن مویلونون، سمن بویلونون،
فرشته خویلونون، ملک سویلونون،
بیر جنت کویلونون، طوبی بویلونون،
بیر شمشاد قوللونون قربانی یم من.

بیر گوزو شرلی نین، جنگ نظرلی نین،
زلفی عنبرلی نین، مشک ترلی نین،
بیر سمبرلی نین، زرکمرلی نین،
بیر اینجه بئللی نین قربانی یم من.

بیر چوخ الفتلی نین، محبتلی نین،
بیر مرحمتلی نین، شفقتلی نین،
بیر پری تئللی نین، گون طلعتلی نین،
بیر مه جماللی نین قربانی یم من.

*

ئوگونمه سین کیمسه، گوزه لم، دییب،
آیری تهر اولور حالی گوزه لین.
گولش اوزلی، شیرین سوزلی، خوش قیلیق،
لبلریندن آخار بالی گوزه لین.

قاشی طاق - طاق گرک، قاباغی نازک،
آغزی، بورنو، دیلی، دوداغی نازک،
بالدیرلاری یوغون، آیاغی نازک،
وار اندامی اولور دولی گوزه لین.

یاناغی گل، زلفی یاسمن گرک،
مههسی دیک، آغ سینهسی گن گرک،
حالدان خبر ویره ن، درد بیلن گرک،
هیچ اولمایا مکر و آلی گوزه لین.

یومرو اولا بوخاغی، گن اولا اوزو،
چوخ دردمند اولا، درد بیله ئوزو،
گونده سورمه لنه مستانه گوزو،
الی اولا آل حنالی گوزه لین.

ئوزگه ایلن هرگز اولمایا ایشی،
قافیه، غزلدن چوخ چیخا باشی،
بولاق تک فاینایا هم گوزو قاشی،
آرتیق اولا هم کمالی گوزه لین.

گوزهل گرك ال گوتوره جفادن،
لذت گوره هر دم ذوق و صفادن.
واقفم، قاچارام من بيوفادن،
قربانييم بير وفالى گوزه لين.

*

دوگون اولدى، بوتون خوبلار ييغيلدى،
گلمهدى بير بيزيم گل بدن گلين.
سن گلمهدين ديين، ياسا باتميشام،
گل گور، اى زلفى ياسمن گلين.

بير قدم باس كه، طوى سنين طويوندور،
طويلار ياراشيغى سنين بويوندور،
ملالار مسكنى سر كويوندور،
اونو گوره ن دونر كعبه دن، گلين!

جام ايچميشم من مستانه گل ميشم،
ايله ييب باغريمى شاننه گل ميشم،
سنين حسرتيندن جاننه گل ميشم،
ال گوتور بو ناز و غمزه دن، گلين!

ساز توتولوب يوز مين صنم اويناسا،
جمع اولوبان روم و عجم او ياسا،
گوگده ملك، يئر ده آدم اويناسا،
حظيم اولماز هر گز ئوز گه دن، گلين!

گل اوينا، اينه كلاغاي دولا،
بويور شاباش و ير سين واقف تك قولا،
مات قاليب ديسينلر: كيميندر اولا
كهليك كيمي سه كيب بو سوزهن گلين!

*

سیاه زلفون قدین ایلن بر ابر،
نازك آغ اندامین بیاض قار، گلین!
سالانیشین تمام جهاندا دگر،
سنین نك بیر گوزهل هاردا وار، گلین!

ملایکلر گلیر سنی سلاما،
غمزه منی چاپدی، گل باخ یاراما.
شکر قبهسی در، یوخسا شاماما،
قوینون ایچینده کی قوشا نار، گلین!

سنی سهوهن عقلی، کمالی نیلر،
دخی گورموش توزگه جمالی نیلر،
بو دنیادا ملکی او، مالی نیلر،
هر کیم اولسا سنین ایلن یار، گلین!

گیبیسن اگنینه گل پیرهنی،
جمالین شعلهسی توتوموش دورهنی،
ناگه دن گوزلریم گوره نده سنی
قالمادی جانیمدا اختیار، گلین!

حسرتیندن واقف دوشدی درده، گل،
هیچ اگلنمه ایره لی ده، گرده، گل،
بیر گلپیسن، کرم ائله، پیرده گل،
کونلوم چکیر سنه انتظار، گلین!

*

نه گوزهل سورمه دن جلا گتیردی،
دوندی بیر آفت جانا گوزلرین.
آپاردی عقلیمی، دین - ایمانیمی
سنین بئله بو مستانه گوزلرین.

غمزه تیغین چکدی، چالدی جانیمی،
بیر جلادا دوندی، آلدی جانیمی،
گنه یانار اودا سالدی جانیمی،
قویدی منی یانایا - یانایا گوزلرین.

آلا گوزلر خمار لایر، سوزولور،
هر قییا باخاندا جانیم اوزولور.
مژگانلارین سینهم اوزره دوزولور،
مثیل ایدنده بو مکانا گوزلرین.

حسنین گله بنزه ر، بویون مینایه،
جانیم قربان اولسون بئله صونایه،
گیرپیگین خدنگین ووردو سینایه،
ائندی باغیریم شانایا - شانایا گوزلرین.

خیالین کونلومده، گوزومده گزه ر،
خمار - خمار باخار، جانیمی اوزه ر،
شکسته واقفدن کسمه سین نظر،
رحم ائله سین من مهمانایا گوزلرین.

*

خمار گوز لرینی سهوندن بری،
دخی ئوز گهسینه اویمانام، گلین!
خویرات ایله بئله جان-جان اولموسان،
مگر که، من اونو دویمانام، گلین!

جفری دار سورمه نی چکیبدر گوزه،
هو الانیب دخی اندیرمز بیزه،
من ها بیللم، قانین قاینار توکسوزه،
من توتدوغوم الدن قویمانام، گلین!

باشینا دوندوگوم، سولارین یولو،
گئندنه بوش گئدر، گلنده دولو.
مه لرین اوستدن چاتی نین زولو، —
سن قیيسان، من سنه قییمانام، گلین!

بلشینا دوندوگوم، تئلی، توقالی،
قاشلارین جانیمی حق-ناحق آلی،
آغاریبدر، قیرخماق اولماز ساققالی،
والله، اوزون اوسته قویمانام، گلین!

تختینه چیخمانام، تختین اوجادر،
قوینونا گیرمه نم، یاری گئجه در،
دیمه گیلن ملایناه قوجادر،
سنی تمام یسه م دویمانام، گلین!

۵۴

*

گردنپنده، قامتیده عیب یوخ،
اما نه گوزه لدر پریشان زلفون!
عطریندن دینله نیر سراسر ارواح،
یامشک عنبر، یا ریحان زلفون.

گلاب سپیلیبن دگنده شانای،
قوخوسو چولغاشیر جمله جهانای،
دوندریبدر منی شیخ صنعانای،
نه دین قویوب منده، نه ایمان زلفون.

آغ الین که، دگر او مشک نایا،
بنزهر بولوت ایچره گیرهن مهتابا.
حلقه لنیر، دونور اوجو قلابا،
آسار گونده مین-مین دل و جان زلفون.

یاستیلانیب آی قاباغین یانیندا،
باشی چیخیر تر بوخاغین یانیندا،
سیاه خالین، آل یاناغین یانیندا،
اسگیك اولماز هر گز، هر زمان زلفون.

واقفم، اولموشام زلفه گرفتار،
کونلوم ویران، حالیم خراب، گونوم زار،
بیر نظر قیل منه، ای چشمی خمار،
ائله ییبدر منی سرگردان زلفون.

۵۵

*

بیر بولوك ياشیل باش صونالار کیمی
پیغیلیب گلیدیر قازاغا قیزلار.
آینا قاباغیندا قارا قاش اوجون
ایندیریب گتیرمیش قولغا قیزلار.

هر بیرینده مینا گردن، نازک بئل،
سیزه قریبان تمام ٹولکه، تمام ائل.
گلاب ایله صیغالانمیش قارا تئل
خوب یاراشمیش بیاض بوخاغا، قیزلار.

غمزه کمان، مژگان خدنگ، گوز آلا،
یوز قان اولور اگری باخسان هلالا.
سوزلری قند، آغیزلاری پیالا،
شکر ازمیش دیله، دوداغا قیزلار.

ای آقالار، نئجه ستم ائتدیلر،
واقفین جانینی چوخ ایچیتدیلر.
گنه دوروب قطارلاشیپ گئتدیلر،
سوزلرین قویدیلار قیراغا قیزلار.

*

ینه بایرام اولدی خوبلار ایوینده،
ساناسان، آچیلیب تازه گل بوگون.
بنفشه زلفلری آلسان اله،
شانه تک گزهن تئل به تئل بوگون.

کیم ٹوله، کیم قالا بو بایرامادک،
جهد ائله یتهن گل اندامادک،
گئجهلر صبحه دک، تا آخشامادک،
یارین گردنینه اولا قول بوگون.

ساناسان اوزونو عرق نمی دیر،
ائله بهار فصلی، گل شبنمی دیر،
اختلاط بازاری، صحبت دمی دیر،
گرک دوشه دوست کویینه یول بوگون؛

تماشا قیلسان قاشا، قاباغا،
سورتهسن اوزونو زلفه، بوخاغا،
یار بزه نیب، دوروب جانلار آلمغا،
ٹولمه لی گونوندر، واقف، ٹول بوگون!

*

منی غرق ائله‌دین غم دریاسینا،
ای چشمی خماریم، نیشون آغلادین؟
ای گوزوم، نه دگیب کوکړک کونلونه؟
ای شیرین گفتاریم، نیشون آغلادین؟

گردنبنده زلفون تر سنبل کیمی،
صونادان اوزولموش قارا تئل کیمی،
سن گړک گوله‌سن قیزیل گل کیمی،
ای لاله رخساریم، نیشون آغلادین؟

اولمایا سن منی بی اقرار ساندین،
ظرافت ائله‌دیم، اونا ایناندین،
نه دگدی کونلونه، نه‌دن بولاندین،
دیشلری مرواریم، نیشون آغلادین؟

باغریم باشین شان - شان ائله‌دین، دلدین،
دونوم گوزلرینه، آر آغلا، تولدون،
دیه‌ردین، گولردین، بئله دگیلدین،
منیم جادوگریم، نیشون آغلادین؟

هر کس گورهن دمده توز سرداشینی،
مگر توکر قاباغینی، قاشینی؟
اودا یاخدین جگریمین باشینی،
واقف دیر: دلداریم، نیشون آغلادین؟

۵۸

*

باشینا دوندوگیم، طوی آداملاری،
سیزده دیین: طویا گلن اویناسین.
آدینی دیمه‌رم، ائلدن عایب‌دیر،
فلان کسین قیزی فلان اویناسین.

نه مدتی اونا گوه‌نن بی‌زیک،
حسرتین چکمکدن جانیمیز اوزوک،
هر الینه آلیب بیر دانه اوزوک،
اوزوگی دستینه آلان اویناسین.

بیر طوی بویلودر، بویو نورسته،
حسرتین چکمکدن اولموشام خسته،
اشارت ائله‌رم آنلایان دوسته،
دوستونون قدرینی بیلن اویناسین.

من ملا واقفم، ائله‌رم افغان،
گوزلریمده یاش یئرینه توکر قان،
اوزون بویلو، ینی یتمه، نوجوان،
منی بو دردلره سالان اویناسین.

۵۹

*

اوغرون باخا-باخا، ای چشمی نرگس،
درده سالدین منی، خسته حال ائتدین.
حسرتیندن تولدوم، تولدوم، دیر یلدیم،
نه بیر یادا سالدین، نه ستوال ائتدین.

هر منی گورنده، ای چشمی یاغی،
او قدر ائله دین جانلار آلماغی،
گاه گوستردین، گاه گیزلئتدین یاناغی،
آخر منی درده سالدین، آل ائتدین.

اوزون ایلر سنه قالدیم من حسرت،
ذره جه گورمه دیم مهر و محبت.
هر زمان که، سندن اومدوم شفقت،
بیر دعوا باشلادین، قالماقال ائتدین.

ازلدن وار ایدی لطف و کرمین،
گاه به گاه بری به ستیر و قدمین،
وارا- وارا آرتدی ظلم و ستمین،
بیلمه دیم، صور ادان نه خیال ائتدین!

همیشه بو ایدی فکر و خیالیم،
ایکیمیز بیر یرده همدم اولالیم.
نیله میشدی سنه واقف، آ ظالم،
اونو غم الینده پایمال ائتدین.

*

بیر بیاض گردنلی، مرمر سینه لی،
گردنینه قربان مینالار اولسون.
اوجو تر جیغالی سیاه تئلرین
صدقه سی یاشیل باش صونالار اولسون.

نه دیدیم من سنه، ای اوزو ماهیم،
سن مندن کوسوبسن، ای قبله گاهیم،
تولدور منی، گر وار ایسه گناهیم،
آل قانیم اللرده حنالار اولسون.

نئجه که، گورورسن توزون فی المثل،
جمالیندیر جهان ایچره بی بدل،
توزون کیمی گرک خویوندا گوزهل،
سنده نیچون بئله ادالار اولسون؟

دوست دوست ایله عبث یئره ساواشماز،
سهوه نین سهوه نندن کوناو بولاشماز،
بی کیف اولماق گوزه لره یاراشماز،
گوزه لده گرک خوش صفالار اولسون.

ائتدیم کوسوبسن، تریپدی دردیم،
یالواریب کونلونو آلماق ایسته ردیم،
قوللوغونا نامه یازیب گوندردیم،
پیزدن سنه چوخ-چوخ دعالار اولسون.

واقف، جانان ایله طرد اولدی آرا،
امداد سنه قالدی، ائله بیر چارا،
بیر قافیه قاییر، گوندر اول یارا،
بلکه دردی میزه دوالار اولسون.

*

انتظار چکمکن، یول گوز له مکدن،
کونلومون نه تابی، نه طاقتی وار.
یازان اولا آیریلیغین دردینی،
فرهاد و شیرینجه حکایتی وار.

بیر کیمسه که، مشتاق اولا چمالا،
گوره نلر بیلیر که، دوشر نه حالا.
اول قامتین هر گلنده خیالا،
گوره سن که، نئجه قیامتی وار.

عشقی ن سالی ر جانیمیزا بیر آتش،
زلفون کیمی حالیمیز در مشوش.
ای طوبی جنت، سنه در پیشکش
قارا باغین هر نه ولایتی وار.

یوز گورسه کده اگر ئوز که حرمدن،
قورتولمانیق هرگز فکر و المدن،
سن گل خلاص ائله بیزی بو غمدن،
سنین قدمینین سعادتی وار.

هجرانی چکمه یین دردمند اولماز،
سهوه نی سهومه یین دلپسند اولماز،
دوست دوستا گلنده یولدا بند اولماز،
عشقی ن طریقی نین بو عادتی وار.

*

بیر زمان هوادا قاناد ساخلایین،
سوزوم واردير منیم سیزه، دورنالار!
قاپارلاشیب نه دیاردان گلیرسیز؟
بیر خبر ویرسه نیز بیزه، دورنالار!

سیزه مشتاق دورور بغداد ائللری،
گوزلهیه - گوزلهیه قالیب یوللاری،
آستا قناد چالین، غافل تئللری،
حیفدیر، سالارسیز حوزه، دورنالار!

خیلی وقتدر یارین فراقیندایم،
پروانه تک حسنین چراغیندایم،
بیر آلا گوزلی نین سوراغیندایم،
گورونورمی، گورون، گوزه، دورنالار!

من سهومیشم آلا گوزون سورمه سین،
بدنظر کسین، زیان ویرمه سین،
ساقین گزین، لاجین گوزو گورمه سین،
قورخورام صفنیزی پوزا، دورنالار!

نازنین - نازنین ایدرسیز آواز،
روحلار تازهلنیر، اولور سزافراز،
واقفین ده کونلو چوخ ایده پرواز،
هردم سیزین ایله گزه، دورنالار!

*

گوز قالدی یوللاردا، جان انتظاردا،
کلمه دی جاناندان تازا بیر خبر.
منیم طاقتیم یوخ قلم توتماغا،
کیم اولاکه، یارا یازا بیر خبر.

نه قدرکه، من آغلارام دمام،
احوالیم بیلیرمی اول او همدم.
اثل تمام یاغی دیر، یوخدر بیر آدم،
ویره مندن پری نازا بیر خبر.

گور حسابین من چکدیگیم آزارین،
بو داد و فریادین، بو آه و زارین،
باد صبا، اگر دوشسه گذارین
سویله خلوت بو همراز ا بیر خبر.

ازلدن قامتی بئله دگیلدی،
بیر یای قاش اوخوندان صورنا اگیلدی.
باغیریم دلیندیگین هر یتن بیلدی،
یتیشمه دی تیراندازا بیر خبر.

یلبللی غنچه خندان تولدوردو،
پروانه نی شمع سوزان تولدوردو،
واقفی آتش هجران تولدوردو،
امان، ویرین او شاهبازا بیر خبر.

*

ای جانانیم، سن بزه‌نیب گلنده،
آی و گون قارشینا پیشوازا گئده.
کعبه کویینه گونده مین کره
ملکلر بیغیلیب نمازا گئده.

آغ گله تشبیه‌در بدنین بوتون،
در دیندن عالمه سالمیشام بیر اون،
سنی سهوه‌ن جوان اولور گون‌به‌گون،
قاریماز، باش آتان تر - تازه گئده.

صنوبر قامتین نه خوش خرامدیر،
حسرتیندن سیزالدایان یارامدیر،
سندن آیری دیرلیک منه حرامدیر،
آخر بیر گون عمریم گدازا گئده.

سینه‌سی مرمردر، سرودر قامت،
اوزونو گورمه‌سم قوپار قیامت،
اوتوروب زلفوندن ایتسه‌م حکایت،
دردیم آرتار طول درازا گئده.

سن گلسن، بلبل سهو، خاری ایسته‌مه،
هرگز کمال ایسته، واری ایسته‌مه،
مئیل ائله واقفه، ساری ایسته‌مه،
توزو شاهباز اولان شاهبازا گئده.

۶۶

*

یای قاش بو جاغیندا، آل یاناق اوسته،
نه خوش خمار لانیب مستانه گوزلر.
سورمه‌لی کیر پیکدن اوخلار چکیلیب،
ائله ییب باغری می نشانه گوزلر.

غمزه پیکانیله توکدی قانیمی،
خطالارا سالدی دین - ایمانیمی،
اگری دوردی، سوز گون باخدی، جانیمی
آلدی او شوخ گوزلر، امانه گوزلر.

سیماسی شهلائی، طرحی بادامی،
باخیشی مهربان، توزو حرامی،
قولدر اونا سیاه زلفون تمامی،
اولا بیلمز بئله شاهانه گوزلر.

سمن ایگلی، سحابی زلف، آی قاباق،
غنچه دهان، در دیش، ارغوان دوداق،
منور اوز، لاله زرخ، تر بوخاق،
تمام بیر یانه‌در، بیر یانه گوزلر.

واقف‌که، دوشوبدر عقل و کمالدان،
اکسیک اولماز باشی غوغادان، قالدان،
نه زلفلردن بیلین، نه خط و خالدان،
ائله ییبدر اونو دیوانه گوزلر.

۶۷

*

ای مارال باخیشلی، صونا صیغاللی،
نه گوزهلدر سنده او قارا تئللر.
کمند کیمی توکولوبدر گردنه،
دونوبدر سراسر شاهمارا تئللر.

سنه صیغال ویریپ، عجب تر دوشوب،
هورولوب قد ایلن برابردوشوب،
ساناسان ملکن بال و پیر دوشوب،
دوزولوب دالیندا قطارا تئللر.

بنفشه دن تازه، سنبلدن گوزهل،
ئوتوب اوجو دوشوب او بئلدن گوزهل،
هیچ تئل گورمه میشم بو تئلدن گوزهل،
اولماییبیدیر بئله آشکارا تئللر.

سنه حیران اولوب خلقین چوخوسو،
گورنلرین کسلیبیدیر یوخوسو،
مشک و عنبر کیمی گلیر قوخوسو،
دونوب چیندن گلن عطارا تئللر.

زلفلرینی چین-چین قویوب اوزه سن،
ساللان سرخوش، سیرانا چیخ دوزه سن!
سن گرکدر واقف ایلن گزه سن،
گورونمه یه هرگز اغیارا تئللر.

*

ای کعبهم، کر بلام، مکهم، مدینه م.
بیر زمان کویینده زیارتیمدیز،
قبله دییب قاشلارینا باش اگمک
گئجه - گوندوز منیم عبادتیمدیر.

هرنه دیسه م، سن اینجیمه سوزومدن،
سرخوشونام، یوخ خبریم ئوزومدن،
شول قامتین یاییناندا گوزومدن،
ساناسان که، حشر و قیامتیمدیر.

باغلامیشام دین-ایمانی زلفونه،
منیم کیمی حیران هانی زلفونه؟
تاپشیریپ گئدیرم جانی زلفونه،
یاخشی ساخلا، سنده امانتیمدیر.

سنسن منیم آییم، گونوم، هلالیم،
دولتیم، اقبالیم، جاهیم، جلالیم،
گوزهل اوزون دائم فکر و خیالیم،
سوزون دیلده شیرین حکایتیمدیر.

صونالار خجلدیر سیاه تئلیندن،
طوطی لر لال اولور شیرین دیلیندن،
شکسته واقفم، سنین الیندن
هر کیمه که، یتسه م، شکایتیمدیر.

*

خوبلارداکه، ذوق و صفا دپیرلر،
 فربه گل اندامدا، آغ بلنده دیر.
 کونول آسایشی، جانین راحتی
 گلگون زرخنداندا، تر ذقنده دیر.

بیر یوغون بالدیرلی، یومشاق دیزلی،
 بیر سرخوش یئریشلی، مستانه گوزلی،
 بیر آینا قاباقلی، بیر گونش اوزلی
 گوزه لین حسرتی، دردی منده دیر.

اول گوزه لدرده گر کدیر چاغلیق،
 اوندان صوردا اولاساده لیک، آغلیق،
 نه آغزیندا یاشماق، نه اوزده یایلیق،
 چیر کینلیک اوزونو بوروینده دیر.

قاش ایلن، گوز ایلن جگر قان اولور،
 زلف سهوه نده نه دین، نه ایمان اولور.
 جان قوشو خالاردا بندیوان اولور،
 دیرلیک ذوقی لبده، هم دهنده دیر.

عیبسیز گوزه لین خوش اولور خویی،
 گیزله مز جمالی، قامتی، بویی.
 گوره نده واقف تک خوش گفتگوی،
 محبت ائلر که، بو گوینده دیر.

۷۰

*

سهو دیگیم، لبلرین یاقوتا بنزه ر،
 سراسر دیشلرین دردانه دندیر.
 صدف دهانیندان چیخان سوزلرین
 هر بیری بیر غیبی خزانه دندیر.

ندندیر سوزومه جواب ویرمه مک،
 هم جمال گیزله ییب، اوز گوسترمه مک.
 گتجه لر گوزلریم خوابی گورمه مک،
 اول سیاه نرگس مستانه دندیر.

من ها سنی نور الهی ساننام،
 جمالینین شعله سینه دولاننام،
 آتشینه مرد و مردانه یاننام،
 بو خاصیت منه پروانه دندیر.

بیر نامه یازمیشام جان اوزه - اوزه،
 باد صبا، آپار سن او گل اوزه،
 سوروشسا یار که، بو کیمندیر بیزه،
 سویله گیلن: - سیزین دیوانه دندیر.

خمار - خمار باخماق گوز قایداسی دیر،
 لاله تک قیزارماق اوز قایداسی دیر،
 پریشانلیق زلفون ئوز قایداسی دیر،
 نه باد صبادن، نه شانه دندیر.

۷۱

مشتاقدیر اوزونه گوزو واقفین،
یولوندا پای انداز اوزو واقفین،
سنسن فکری، ذکرى، سوزو واقفین،
غیری سوز یانیندا افسانه دندیر.

*

یاسمن تئلیرین، نرگس گوزلرین،
منیمله، گوزه لیم، چوخدان یاغیدیر.
انصاف ائت، تولدورمه گناهسینز قولى،
ال الدن اوزولور، یامان چاغیدیر.

کماللی گوزه لده خطا کم گرک،
سهوگی گرک، صحبت گرک، دم گرک،
عاشیقه وفالی بیر همدم گرک،
همدمسینز بال یئشمه، اونا آغیدیر.

بهار عمرینی ویرسده باشا،
عاشیق معشوقه دن اوسانماز، حاشا!
فرهاد شیرین ایچون سیغیندی داشا،
مجنونون اوولاغی لیلی داغیدیر.

آشناسیندان اوز چویرسه بیر غافل،
اوندا وفا اولماز، اونو یقین بیل.
صونا کهلیک سارا اویسا نئجه ایل،
لاچین قالخار یوواسینی داغیدیر.

قیشین شدتیندن چکینمزسه یاز،
چالخانماز گوللرده نه اوردک، نه قاز،
واقفین کوکسینه باشدان چار - چارپاز
چکیلیب هاچاندان - جانان داغیدیر.

*

بايرام اولدى، هيچ بيلميرم نيله ييم،
بيزيم ايوده دولى چوال دا يوخدر.
دوگى ايله ياغ هامى چوخدان توكنميش،
ات هيچ اله دوشمز، موتال دا يوخدر.

آلاها بيزميشيك ناشكر بنده،
بیر سوز ديسم دخى قويمازلار كنده.
خلق باتيبدير نوغلا، شكره، قنده،
بيزيم ايوده آختا ذوغال دا يوخدر.

بيزيم بو دنيا دا نه ماليميز وار،
نه ده ايوده صاحب جماليميز وار،
واقف، توگونه كه، كماليميز وار،
آلاها شكر كه، كمال دا يوخدر.

*

كر قير اغينين عجب سيرانگاهى وار،
ياشيل باش صوناسى، حيف كه، يوخدر!
اوجى تر جيغالى سياه تئللرين
هر دن تماشاسى، حيف كه، يوخدر!

قيش گونى قيشلاغى قيراق باسانين،
گوزودر ارانين، جمله جهانين،
بئله گوزهل يئرین، گوزهل مكانين
بیر گوزهل اوباسى، حيف كه، يوخدر!

چوخدر آغ بدنلى، بلور بوخاقلی،
لاله ز نخدانلى، غنچه دوداقلی،
اما شیرين ديلى، آچيق قاباقلی،
كونول آشناسى، حيف كه، يوخدر!

هواسيندان تورپاغينين، يئرینين،
داديزماز دهانين، لب شیرینين،
پرى چوخدر، نه فايدا، هيچ بیرينين
آدامليق اداسى، حيف كه، يوخدر!

اوجى اشرفى لى، بولوت كيمي ساچ،
دال گردنده هر هورويو بیر قولاج،
كلاغی الوان، قصابه قيغاج،
آلتيندان جوناسى، حيف كه، يوخدر!

زر حاشیه آل نیمتنه اوستونده،
خاللار اوز یانیندا، چنه اوستونده،
بوخاغین آلتیندا، سینه اوستونده،
زلفون بورولماسی، حیف که، یوخر!

لاچین تکی باشدا آلا توماغا،
یاشماغی توتمایا دیشه، دوداغا،
جلاد کیمی دوروب قاباق-قاباغا،
باخیب جان آماغی، حیف که، یوخر!

چونکه یورغونویام من بو یوللارین،
قایداسینی بیللم هر اصوللارین،
گوموش بیلکلرین، بیاض قوللارین،
ساری کهرباسی، حیف که، یوخر!

آینا توتوب هر دم جمال گورمهسی،
زلفه، زرخدانا صیغال ویرمهسی،
سحر آلا گوزدن سیاه سورمهسی،
الی نین حناسی، حیف که، یوخر!

واقف حقدن دیلر لطف و کرملر،
بئله یئرده قالان، والله، ورملمر،
ینه یادا دوشدی بیزیم صنملر،
گئتمگین بناسی، حیف که، یوخر!

*

سحر-سحر حسرت ایلن گزیردیم،
چوت قوشا نار گوردوم ایکی سینده،
بیرسی قیز آیدی، بیرسی گلین،
جان قربان ائلهرم ایکیسینه ده.

گلین بولاقدال، اوزونو یویور،
قیز دییر: گل گئدهک، حریفلر دویور.
بئله گوزهل سهوهن الدنمی قویور،
جان قربان ائلهرم ایکیسینه ده.

گلینین دوداغی دیر تبریزین متی،
اللی-آلتمیش تومن قیزین قیمتی،
بئله گوزهل سهوهن نیلر جنتی،
جان قربان ائلهرم ایکیسینه ده.

گلینین یخهسی پولاد ایگنهلی،
قیزین یخهسی در چارپاز دوگمهلی.
ایکیسین ده گرك گوزهل ئوگمهلی،
جان قربان ائلهرم ایکیسینه ده.

کبابیم اولایدی، کوزوم اولایدی،
یار یانیندا ئوتکن سوزوم اولایدی،
واقف دییر: ایکی گوزوم اولایدی،
باخایدیم بونلارین ایکیسینه ده.

واقفی قربان اولسون قوشا طاغینا،
زلفی اوز یانیندا، اوزو آغینا،
بئله گوزهل دوشه آی قاباغینا،
تماشا ائله یین بی طاقت اولور.

*

هر یئتن گوزله گوزهل دیمه نهم،
گوزهلده بیر غیری علامت اولور:
زلفی بیر یانا دوشر، گردن بیر یانا
ئوزون بیلمز، بیر ئوز گه بابت اولور.

اوینایاندا پرواز ایدر نیمتنه،
زلفی داغیلار، اوزده دوتر خرمنه،
سر اندازین اوجی دوشر گردنه،
آچیلسا بئل - بوخون، قیامت اولور.

مژگان اوخون آتار، قاش یایین چکر،
دهلر باغریم باشین، اوره گیم سوکر،
سوزی دوزلی اولور، دوداغی شکر،
حکایتی شیرین حکایت اولور.

گردنینه مشکین تئلر دوزولور،
هر قییا باخاندا جانلار اوزولور،
سورمه لنمیش سیاه گوزلر سوزولور،
اوتوروب دورماغی قیامت اولور.

گوزهل اولان بئله عالی شان گزه ر،
نقاب چکر، زلفی پریشان گزه ر،
سحر سئیره چیخار گولوشان گزه ر،
سه ومگینده تمام حرارت اولور.

*

بنفشه قوخولو یاردان آیریلان،
گونده یاسا باتار، گونوزار اولور،
جانیندا اختیار قالماز ذرهجه،
گئجه بیدار، گوندوز بیقرار اولور.

آیریلیق بیر یانار اوددر قازیلار،
یازیلما سین هرگز بئله یازیلار،
اول گوموش بیلکلر، شمشاد بازولار،
یادا دوشر، ایشیم آه و زار اولور.

بهادر دیمزلر هرگز سایانا،
گوروم، لعنت اولسون یاردان دویانا،
گوزهل سهوهن کیمسه گرک دایانا،
دوست یولوندا چووغون اولور، قار اولور.

باخیشی مست اولور چشم خمارین،
جنتدن آرتیقدر ذوقی دیدارین،
آغ سینهللی، شکر ممهلی یارین،
جفاسینی چکمک شیرین کار اولور.

واقف، یار یانیغی یامان آفتدیر،
آیریلیق ظلمدر، بیر قیامتدیر،
گوزهللرده بئله بابت بابتدیر،
کیمی دوغرو، کیمی بی اقرار اولور.

۸۰

*

قاینار گوزلریندن، شوخ باخیشیندان،
عجایب فتنهلر، فعللر گورونور،
صف-صف دوزان سیاه کیر پیکلریندیر،
یوخساکه، گوزومه میللر گورونور؟

آغزی پیالهسن، قدی میناسن،
نیچون اوتورورسان مندن یانا سن؟
سن مگرکه، یاشیل باشلی صونا سن،
سنده تر جیغالی تئلر گورونور!

گئدهن، گئتمه، بیر بری باخ، آی گئدهن،
گوزوم دویماز سن تک گوزهل کیمسه دن،
گاه یخه دن شعله ویزیر آغ بدن،
گاه اولورکه، نازک اللر گورونور.

قدین طعنه وورار او سرونازه،
جان قربان ائلهرم سن تک شاهبازه،
اوزون کیمی، زلفون کیمی تر-تازه
نه لاله لر، نه سنبلر گورونور.

واقف، یاد ائت سنی یاد ائله یه نی،
من سهویره منه یاریم دیبه نی،
قویماز گوز ئونوندن سهوهن سهوه نی،
کونولدن کونوله یوللار گورونور.

۸۱

۶-۶۲۰

*

حقدرد، گوزهل چوخدر جهان ايچينده،
گوزهلده بير ناز و غمزه گركدير.
ديدارينى گورمك ايمان تازهلر،
قاشى قبله، اوزو كعبه گركدير.

بويو مينا گرك، سينهسى مرمر،
بياض اولا گل اندامى سراسر،
الينده آل حنا، زلفونده عنبر،
قاشيندا، گوزونده سورمه گركدير.

ساللانا سلطان ديياپوش كيمي،
اوزونو دوندره بير سرخوش كيمي،
صيغاللانا هر دم طرلان قوش كيمي،
تمام سوموگونده جلوه گركدير.

بارماغيندا خاتم، گوشينده تنه،
گره-گره زلفون توكه گردنه،
گلابتين كوينك، آبي نيمتنه،
يخه سينده قيزيل دوگمه گركدير.

پروانه تك ئوزون اودا سالماغا،
ياسلانيبان ائشنيگينده قالماغا،
بير بئله گوزه له قربان اولماغا،
واقف كيمي فلاش كيمسه گركدير.

*

قاصد، نئزجه ياردان كتير بير خبر،
اول گل خندانيم نيچون آغلايير؟
ظالمين توروندان چيخيمش كنارا،
خوب تولاك طرلانيم نيچون آغلايير؟

بنفشه عطر آلير زلف موييندان،
باخان دويمار قامتيندن، بويوندان،
انصاف دگيل قربان ديهه م قويوندان،
اونا قربان جانيم، نيچون آغلايير؟

واقف، چوخدر دردين، من ده بيله ره م،
بيرگون گورميينده، يقين ئوله ره م،
آغلاسان آغلارام، گولسن گوله ره م،
خسته يم، درمانيم نيچون آغلايير؟

*

نپله میشم، مندن اوز دوندریبسن؛
اللاهی سهوه رسن، بیرگز بری باخ!
آج اوستون قاباغین زر قصابه نین،
زلفون تخته سیننی گورکز، بری باخ!

ای گوزلری جلاد، کیرپیگی آلماس،
گور نه دیرم. بیر سوزومه قولاق آس!
آخر سنه من ائله رهم التماس،
بور ایاتک ناز ایسته مز، بری باخ!

سویله گوروم، نه دیمیشم سنه من،
بیدماغ اولوبسان عبث یئره سن!
بو قدر ایچیتمز سهوه نی سهوه ن،
دوستلوق یولو بئله اولماز، بری باخ!

من سنین وصفینی، ای ماه کرم،
حافظدن، جامی دن آرتیق سویله رم،
حق بیلیرکه، سنی نئجه ایسته رم،
آی بیوفا قدر بیلمز، بری باخ!

بو نئجه عادتدیر، نئجه ارکاندیر،
دیمزسن فلانی بیزه مهماندیر،
واقف توز قولوندر، سنه قرباندیر،
تولدورسن ده، واللہ، دینمز، بری باخ!

۸۴

*

ینه سنی گوردوم، باغریم اوخلاندی،
ای افعی باخیشلی، هوالی سرخوش!
اوزون گویچک، فاشین جلاد، گوزون شوخ.
گورمه دیم سنین تک مارالی سرخوش!

دیدارینا مشتاق اولوب قالمالی،
باشینا دونمه لی، دردین آلمالی،
بیر آینا قاباقلی، اگری چالمالی،
الوان کلاغایی، صفالی سرخوش!

گوزلری سوزمه لی، یاناغی خاللی،
بیر لاجین سودالی، طرلان خیاللی،
قوللاری باز بندلی، بوینو هیکللی،
آغ آلری الوان حنالی سرخوش!

اوتوروشی شیرین، دوروشی لیلی،
غمزه سی ستملی، یاری گیلیلی،
گئجه - گوندوز ذوق و صفاده مئیلی،
هم توزو، هم فکر و خیالی سرخوش!

عقلین آلدین، یارام، دین واقفین،
یانلتن دین الفین، بئیین واقفین،
اوز گوستردین، ییخدین ایوین واقفین،
اولا بیلمز سن تک بلالی سرخوش!

۸۵

*

شاهمار کیمی گورخوم ساچین اوجونو،
حلقه‌لنمیش میانینا توکولموش.
قند و نبات، شکر، شجد مصفا
خوداغینا، دهانینا توکولموش.

کویون گلستان بیشته بنزه،
آچیلیمیش خورد یاندا گلار سراسر،
ایوین، ائشیکیندیر تمام معطر،
مشک و عنبر ایوانینا توکولموش.

سن چیخاندا سرخوش دولتخانه‌دن،
قاشلارین جان آیر من دیوانه‌دن.
نملی زلفون تازه چیخیمیش شانهدن،
بو یانینا، او یانینا توکولموش.

نه گوزهل آدامسان، ای گل خندان،
سنه قربان اولسون حوری و غلمان،
یوز زلیخا، یوزمین یوسف کنعان
قول اولماغا میدانینا توکولموش.

قدین موزون، ساچین مثل سلاسل،
بیر گوز گورهن اولور حسینه مایل،
نئچه واقف کیمی عاشیق کامل،
اول آتش سوزانینه توکولموش.

*

آی آقار، سیزه بیر عرض ائله‌ییم:
بوگون قار یاغیبیدیر، دیزه چیخیبیدیر،
بیر گوزه‌لین حسرتینی چکیردیم،
تازه-تازه گلیب بیزه چیخیبیدیر.

باخدیم اطوارینا — بیر تولک طرلان،
باخیشین گوره‌نده من اولنوم حیران،
دوروشو مارالدی، یثریشی جیران
یا بیر مست آهودر، کوزه چیخیبیدیر.

بیر ملاحت کانی، یوسف ثانی،
گورمه‌میشدی گوزوم بئله انسانی،
شکر تقدیرینه، کرمین کانی،
ساناسان بیر آیدی، تازه چیخیبیدیر.

قبیا باخدی منه، غرق اولدوم غمه،
گلمه‌دی کمنده، صحتنه، دمه،
ال آتدیم گردنه، آچیلدی مه
سوروشدی واقفدن: مزه چیخیبیدیر؟

*

تمام گوزهلردن سنی باش بیلدیم،
اونون ایچون کونلوم سنه باغلاندی.
خیالیندان اوزمک اولماز خیالی،
نئچه یوللار دونه-دونه باغلاندی.

بیزه مئیلین از لکی تک نهدن یوخ،
سنی هاصونرادان بیر ئوگرهدن یوخ؛
خیلی وقتدیر سیزدن گلیب-گئدن یوخ؛
آرالیق نه یامان ینه باغلاندی!

اؤل صیغال ویردین سیاه تئله سن،
آغ اوزوندن تا قویاسان بئله سن،
بیر عجایب گورونورکه، ائله سن،
گل دستهسی یاسمنه باغلاندی.

سنها منیم ئولدو گیمی ائشیندین،
گلمه دین اوستومه، نه یانا گئتدین؛
سبب نولدی بیردن منی ترک ائتدین؛
مگر مئیلین ئوز گهسینه باغلاندی؟

واقفم، من رخسارینی گورمنم،
بویانا بیر گذارینی گورمنم،
نئچه گوندردیدارینی گورمنم،
روزگاریم قارا گونه باغلاندی.

۸۸

*

بیر-بیرینه همدم ایکی نوجوان،
بیری گلدر، بیری گلگز یاناقلی،
بیری ترسینهلی، آینا انداملی،
بیری نار مهلی، تسرین بوخاقلی.

بیری لاجین گوزلی، طرلان غمزهلی،
بیری قیرغی باشلی، صونا جلوهلی،
بیری شکر سوزلی، شیرین کلمهلی،
بیری قند آغیزلی، قایماق دوداقلی.

بیری سرتاسر آغ، هم سیاه تئلیلی،
بیری بوغداپی در، اما شکیللی،
بیری خوش قیلیقلی، ملک مثللی،
بیری سرو بویلی، شمشاد بوداقلی.

بیری بسته بویلی، نارنج ثورتوکللی،
بیری شوخ باخیشلی، خنجر کیر پیکلی،
بیری دال گردنلی، سوزگون سوموکللی،
بیری اوزون قاشلی، هم گن قاباقلی.

آخر جانا یتیره رسیز واقفی،
آغلاییمان گوتوره رسیز واقفی،
بیر گون اولور ایتیره رسیز واقفی،
او قدر گزه رسیز الی چراقلی.

۸۹

*

اگیندیر قدیمی، دهلیب باغریمی،
بیر کپر پیگی اوخلی، قاشی کمانلی،
گوزلری جان آلان جلاد سرمست،
باخیشی حرامی، غمزه سی قانلی.

بیر نازک کماللی، بیر نازک ایشلی،
شیرین گله جیلی، شکر گولوشلی،
بیر مرجان باخیشلی، دردانه دیشلی،
بیر جواهر سوزلی، صدف دهانلی.

بیر سرخوش گزیشلی، گیزلی ایمالی
بیر کعبه زیارت، قبله نمالی،
بیر ملک شکیللی، حوری سیمالی،
بیر جنت ائشیکلی، اعلا مکانلی.

بیر دورنا آوازلی، بلبل نوالی،
بیر عیسی نفسلی، لقمان دوالی،
بیر بنفشه ایگلی، عنبر هوالی،
بیر تازه چمنلی، تر گلستانلی.

واقفم، سهومیشم بیر شوخ دلبری،
گوزلر سرداری، خوبلار سروری،
آغیزلار تعریفی، دیلر ازبری،
ولایت ایچینده هم آدلی - سانلی.

*

گوزلرین جلاددیر باخیشین یاغی،
قانلی غمزهن کیمی اولماز بلا، قیز.
نازلی-نازلی دانیشیبان گولنده،
دورسن شکره، قنده، بالا، قیز.

لبلرین سوسندن، گلدن اعلادر،
سئیر ائله گلشدن، گلدن اعلادر،
تمام آغ بدنین گلدن اعلادر،
قامتیندیر صنوبردن بالا، قیز.

عمرینه چوخ دعا، ثنا دیمیشم،
سوچومی، دردیمی سانا دیمیشم،
من جانیمی قریبان سانا دیمیشم،
اول زمان که، اولدی قال و بلا، قیز.

قامتین، گردنمین، بویون گوزه لدر،
مشکین، ایریحانین، بویین گوزه لدر،
سنی سهوهن دییر: بو ان گوزه لدر،
هرگز اولماز بو دنیادا بئله قیز.

واقفم، دوز دانیش، اگیلمه مندن،
آپارما عقلیمی، اگیلمه مندن،
آغلارام که، امیم، اگیل، مهنندن،
منی سینهن بئشگینده بهله، قیز.

*

گوزهل بويلی، گوزهل خویلی، گوزهل یار،
نه گوزهل سن، گئییب گوزهل آلی سن.
گوزهل گوزون هر بیر قییا باخاند،
گوزهل جانی، گوزهل تندن آلی سن.

گوزهل قامت، گوزهل گردن، گوزهل یوز،
گوزهل اولماز سن تک، اولسا گوزهل یوز،
گوزهل جانی، مونجه یتر، گوزهل یوز،
گوزهل دگیل، ایتمه گوزهل، آلی سن.

گوزهل دوروب، گوزهل گزیب، گوزهل باغ،
گوزهل کلیم، سال بوینوما گوزهل باغ،
گوزهل سئیرو گشت ائله ییب گوزهل باغ،
گوزهل، در بوداقدان گوزهل آلی سن.

گوزهل ساقی، گوزهل توتوب، گوزهل کس،
گوزهل دوغرا کباب باغریم، گوزهل کس،
گوزهل جانان، گوزهل آدام، گوزهل کس،
بیر گوزهل کیمسه نین گوزهل آلی سن.

گوزهل قاپیندا دیر، گوزهل حیدریم،
گوزهل سهو دیمیشم گوزهل حیدریم،
گوزهل، واقفی قولون، گوزهل حیدریم،
گوزهل یئتیش داده، گوزهل آلی سن.

۹۲

*

سحر-سحر اسن قبله یئللری،
هیچ یولون دوشدومی جانان داغینا؟
آغ سینهدن شعله، تر شامامدن،
گوروم، ال دگمیشمی جانان داغینا؟

حسرتیندن باغریم گل، شانه بنزهر،
منه ورقا، سنه گلشانه بنزهر،
یارین قوینو ایچی گلشنه بنزهر،
ایسته ر پرواز ایده جانان داغینا.

گوتور گونش جمالیندان اول آغ یار،
سن بری باخ، قوی سویله نسین اول اغیار.
رقیب ٹولسون، بیز ایکی میز اولاق یار،
نه وار اوندان غیری جانان داغینا.

اوجوانین عمری نوردر، یاشی نور،
سگ رقیبین توك گوزوندن یاش و نور،
منی گورجك بیلیم نیشون یاشینور،
سالیر جمالینی جانان داغینا.

واقفم، کونلومی داغین ائله رهم،
یاردان آیری خوش گون داخی نیله رهم،
سینه مده من ٹوزگه داغی نیله رهم،
قویموشام جانانی جانان داغینا.

۹۳

گل برگینه بنزه سراسر بدن
نه گوزل لاله رنگ اولموش بودا قال.
قان ایدی بسن مگر، ای ماهیم منیم،
اولوبدر عشق آرا جهادین سنین.

ویر مرادین بو واقفین، یا صنم،
یا جانیم آل قیل درده ام، یا صنم،
قدم باسیب بیر گل بیزه، یا صنم،
مهمانیمسن غم لشگریم بودا قال.
تا گوگه یتیشسین کلاهیم منیم،
یا ییلسین عالمه هم آدین سنین.

*

گوزده جادوگر لیک، خالدا فتنه لیک
جانیم اوزدی، زلف عنبر بودا قال.
ز نخدانین شیدا گوردی کونلومی،
توندی محکم، ائله ییبن بودا قال.
بیلمز که، نه در گناهیم منیم،
دوروبدر قصدیمه جلادین سنین.

نه بیاض گردندی، نه سایه سینه،
تر ساخلا دگمه سین نحس آیه سینه،
سیغیندیم قدرتین نه سایه سینه،
کرم ائله، گل جانیمدان بودا قال.
شاهیم، قبله گاهیم، پناهیم منیم،
بسدر منه مونجه بیدادین سنین.

صنوبر قامتین دیمه لاله در،
دیشین گوردی دوندی، دیمه لاله در،
آچیلسین بنفشه، دیمه لاله در،
قانلی سرشگیمدن اولموش بودا قال.
گلستانا چکر هم آهیم منیم،
دیله رم اوندا قد شمشادین سنین.

گورمه دیم غمزه ن تک سراسر بدن،
سگ رقیبی تولدور سراسر بدن

*

ای گونش جمالیم: سن نه گوزهلسن،
ایسته رسن که طعنه آیا قیلهسن
آهو گوزلوم، هر بیر قییا باخاندا
بیر اورکی سالیرسان آیا قیلهسن.

شانه سالیر هر دم زلف ارزنی،
دیله ایستر مگر زلف ارزنی
چکدیره-چکدیره زلفه رازنی
دوندر و بسن منی آیا قیلهسن.

چکیلیر سورمه لر قرالو گوزلر،
آلیر مندن صبر و قرالو گوزلر.
بولونا باخماقدان قرالو گوزلر:
گل ایندی بیر قورو آیا قیلهسن.

غمزه ن قیلینچ چکیب بوداردا منی،
باشین ایچون قویما بو داردا منی.
یتیر مطلوبیمه بو درده منی
بیر بوسه لبیندن آیا قیلهسن.

خوش کئچیر بیزیمله سن همدی سن،
ائله بو دردیمه سن همدی سن.
شکسته واقفین سن همدی سن،
دانیشما، سهوددیگیم، آیاغیله سن.

۹۶

*

قامتیندن طوبی خجالت چکر،
گون جمالین طعنه قیلیر آیا قیز،
جلاد غمزه، ابرو کمان، جادو چشم،
گلگز یاناق، سیاه طره، آیا قیز.

گوردی گردنینی یاندی یاساقی،
سگ رقیبی تولدورمگه یاساقی،
من گوزهلر سرخوشی یم، یاساقی،
لازم دگیل، ویرمه منه آیا قیز.

لایق دگیل، اوله هر دانشنده،
ادب، ارکان آندا هر دانشنده.
گورنه شکر توکر هر دانشنده،
شیرین جانیم سنه قربان، آیا قیز.

آخدی گوزلریمدن، اولدی آباده،
یخیق کونلوم هیچ دونمهدی آباده،
ازل گوندن بیز ایچمیشیز آباده،
سانماکه، جهاندا بیردم آیا قیز.

واقفم، هر یاردان اولدوم یارالی،
بلبل گلشن بایقو اولان یارالی،
قهر ائله ییب چکدی مندن یارالی،
اغیار فرحلندی، بیلدی آیا قیز.

غنزللر

*

هر کیمین جانانی کیم، بیر اهل عرفان اولمایا،
شاه عالم اولسا، اوندان راحت جان اولمایا.
رسم الفت بیلمه‌ین بت عاشیقین کافر ایدر،
ای مسلمانلار، خوش اول کیم، یاری نادان اولمایا.
بیر لبی لعل و لطیف اندام و گل رخسار ایچون،
قطره اشگین نه لطفی وار اگر قان اولمایا.
آفت بادفندان داغیلا، بر باد اولا،
اول بنا که، اوندان بیر زلف پریشان اولمایا.
نه صفا اول گل یاناقدان کیم، گوزه گورونمه‌یه،
نه لذت اول غنچه لبدن کیم که، خندان اولمایا؟
واقفا، بیر مهلقای مهربانه مثیل قیل،
تا کمال عشقه اوندان ذره نقصان اولمایا.

*

ریا و کبر و کذب و بخل اولور نایاب ایگیتلرده،
تواضع صفا و صدقله اسباب ایگیتلرده.
توزون کیشی دییهن کیمسه صداقت صنعتین ایشلر،
ندن کیم، اولماییدیر هیچ کس کذاب ایگیتلرده.
هجوم لشگر تکلیف یاران وفاداره،
مثال سدا اسکندر گر کدر تاب ایگیتلرده.
ایگیتلیک ادعاسین ایده‌نه لایق دگیل یالان،
وفاسیزلیق نسالرده، دگیلیدیر باب ایگیتلرده.
علی‌المرتضی دن ایسته، واقف، هر نه ایسترسن،
اونو قیلیمیش کرملی حضرت وهاب ایگیتلرده.

*

و دادی دن گلن کاغذ منی فرخنده حال ائتدی،
بو حالی گوردی غم: فی الحال مندن انتقال ائتدی.
اوچوب کونلوم قوشی پرواز قیلسا اوج اعلایه،
عجب یوخ کیم، بو مکتوبی ئوزونه پروبال ائتدی.
ضیای شمس تک ائتدی، منی بدر ائلهدی حالا
اگرچه قدیمی دوران فی الماضی هلال ائتدی.
سوادى نامه نین، ایدل، مگر ظلمات حیواندر
که، روحیم خضر تک اوندان بسا کسب کمال ائتدی.
خیال اتمیشدی واقفی کیم، روان بیر خوش غزل یازسین،
روان اولموشدی قاصد کیم، بونو آنجاق خیال ائتدی.

*

ساجینا اویموش خیالیم چون که، عنبر بو کیمى،
اول سببدن اینجه لیب قدیم اولوبدر مو کیمى.
اوله که، تمثالیمما بیر باخا شهلا گوز لیلر،
ای مصور، چک منیم تصویریمى ابرو کیمى.
هاندا کیم، بیر گردنی سیمین و گل اندام اول.
بیلمه نم کیم، نه ائدیم، مندن قاچارلار قو کیمى.
ئوز خوشوملا من اسیر غمزه اولمازدیم، ولی
سحره سالدی اول خمار گوزلر منی جادو کیمى.
واقفم، یوخدر منه چاه زنخاندان نجات.
گوستریر احوالیمى آیدین اوزون گوز گو کیمى.

*

سالمق نظرىندن منى جانانه دوشرمى؟
ترك ائله مك ئوز قولونى سلطانه دوشرمى؟
كاكل نه روادى كه، كونولدن ائده غيبت،
شانه گيله يى زلف پريشانه دوشرمى؟
غمزه ن لبينى ديشلهمه ميش قانيه تو كدى،
قان ائله مه ين كي مسنه هيچ قانه دوشرمى؟
دل چاه زىندانه دوشوب زلفون اوجوندان،
البتة، خطاسيز كيشى زندانه دوشرمى؟
دير لر كه، دهانينله ائدير بحث نزاكت،
گورون بو سوز اول غنچه خندانه دوشرمى؟
اول سرو خرامانه كه، گزمك اولوب عادت،
بیر یول یولو، گور کیم، بیزیم ایوانه دوشرمى؟
اولمازسا اگر واقفه بیر صدری سمن یار،
توپ ائله ییبن باشینی میدانه دوشرمى؟

*

کیم که، سودای سر زلف پریشانه دوشر،
گاه زندانه، گهی چاه زىندانه دوشر.
آفت دهر دگر اول کسه کیم، کاملدر،
ماه هر گون که، کماله یئته، نقصانه دوشر.
برد ایگیتلر ئوزونه محبسی میدان بیلیر،
سانما کیم، ناکس و نامرد بو میدانه دوشر.
عیبدن صافی چیخار، پاك و مبرا گورونر،
هر طلا کیم، کوره آتش سوزانه دوشر.
پیچ و تابه دوشه نین ایشی، بلی، اوزده اولور،
زلفی بو وجهله رخساره تابانه دوشر.
هر یامان یئر که، اولور—یاخشیلارین منزلی در،
لعل داش ایچره، خزینه دخی ویرانه دوشر.
شام غم شادلیق ایامینا خوش زیوردر،
نئجه کیم، خال سیه عارض جانانه دوشر.
ای ودادی، غم هجرانه گرفتار اولماق
بیر سنه، بیر منه، بیر یوسف کنعانه دوشر.
عشقه دوشمک سنه دوشمز، قوجالیپسان، بئله دور،
بئله ایشلرینه واقفی کیمی اوغلانه دوشر.

*

قاراباغ ایچره بیر شاعر کلیم الله موسی در،
جوانشیر ایچره بیر موزون بایاتی دست بیضادر.
قلم قدرین عصای اژدها پیکرجه بیللمکده
بنی اسرائیله آل جوانشیر یعنی همتادر.
دل روشن گرك نادان ایچینده صرف ایده عمرین،
چراغین سلطنت گاهی سواد شام یلدادر.
امیدیم واردر کیم، بو قاراگون گئتمیه باشه،
دوئر بیر ئوزگه رنگ ایله بو آخر چرخ خضرادر.
مکان توتدیسسه واقف، یوخ عجب، بو شیشه داغیندا،
مقامی لعل گلرنگین میان سنگ خارادر.

*

ای گل خندان، فراقیندان سنین قان آغلارام،
اٹله ره شام و سحر چاک گریبان، آغلارام.
گئده لی زلفون الیمدن، پیچ و تابه دوشموشم،
دونموشم بیر مویه، چوخ حالی پریشان آغلارام.
گل کیم، ای لاله، زخندانین کباب ائتدی منی،
اود دوشوبدر جسمیمه، هر دم یانار جان، آغلارام.
یادیمه هر بیر دوشنده اول سیاه کیر پیکلرین،
ساناسان که، سانچیلار باغریما پیکان، آغلارام.
یاخشی همدم اولماسا شاد اولماق اولماز، واقفا،
آغلارام، تا عمریم اولدیقجا فراوان آغلارام.

*

مهر بانلیق گورمه ییب بیر مهلقادن کوسموشم،
گونه یوز آل ائله یین قلبی قارادان کوسموشم.
شأنینه دیدیم شیرین سوز، بیر شی اوندان دادمادیم،
بو سببدن آغزی شکر دلربادان کوسموشم.
بیر قدح می ایسته دیم، سیندیردی کونلوم شیشه سین،
داش باغیرلی ساقی صاحب جفادان کوسموشم.
چون «اومان یئردن کوسر لر» بیر مثلدر خلق آرا،
کوسدوگیم بیجا دگیلدر، آشنادان کوسموشم.
گوردوم اول که، بناسین یارلیق ائتمک دگیل،
واقفا، اصلی بودر، من بو بنادان کوسموشم.

*

حبیبیم، بو نزاکنده گل رعنادان آرتیقسان،
سراسر نخل عرعر، طوبی زیبادان آرتیقسان.
جهان مهوشلری خاک درینده چاکر کمتر،
سریر حسنده اسکندرو دارادان آرتیقسان.
سنین بیر تارمویین مشکینی بو عالمه ویرمه،
منیم یانیمدا، بالله، سن ایکی دنیادان آرتیقسان.
قاشین طاقین قویوب محرابه هرگز قیلمانام سجده
که، سن یوز مرتبه اول کعبه علیادان آرتیقسان.
اگر من واقفم، فرهاد ایله مجنوندان اعلایم،
اگر سنسن همان، شیرین ایله لیلادان آرتیقسان.

*

ای ودادی، گردش دوران کج رفتاره باخ!
روز گاره قیل تماشای، کاره باخ، کرداره باخ؛
اهل ظلمی نئجه بر باد ائله دی بیر لحظه ده،
حکمی عادل پادشاه قادرو قهاره باخ!

صبح سوندی، شب که، خلقه قبله ایدی بیر چراغ،
گئجه کی اقبالی گور، گوندوزده کی ادباره باخ!

تاج زردن تاکه، آیریلدی دماغ پرغرور،
پایمال اولدی تپیکلرده سر سرداره باخ!

من فقیره امر قیلیمشدی سیاست ائتمگه،
ساخلایان مظلومی ظالمدن اودم غفاره باخ!

قورتاران اندیشه دن آهنگر بیچاره نی،
شاه ایچون اول مدبری تبدیل اولان مسماره باخ!

عبرت ائت آغا محمد خاندان، ای کمتر گدا،
تا حیاتین وار ایکن نه شاهه، نه خونخواره باخ!

باش گوتور بو اهل دنیادن آیاق توتدیقجا قاج،
نه قیزا، نه اوغولا، نه دوستا، نه یاره باخ!

واقفا، گوز یوم، جهانین باخما خوبوزشتینه،
اوز چهویر آل عبایه، احمد مختاره باخ!

۱۰۸

*

هر گئده ن گلمیش، منیم اول غمگساریم گلمه میش،
ای گوزوم، قان آغلا کیم، چشم خماریم گلمه میش.

گئتمیش ایدی اختیاریم بیله سینجه یاریمین،
چونکه یاریم گلمه میش، هم اختیاریم گلمه میش.

من بودرد ایله اگر ئولسم، مزاره قویمایین،
اوستومه اول طوطی دیللی شوخ نگاریم گلمه میش.

حسرتیندن زعفرانه دونسه روییم، یوخ عجب،
قویموش هجراندا منی، بیر گلعداریم گلمه میش.

دیمه سین، واقف، اجل کیم، گلسه مندن جان آلیر،
کیمدر اونا جان ویره ن، فرمان یاریم گلمه میش؟

۱۰۹

*

شهاب‌الدین بیگین اقبال و بختی مستدام اولسون،
آنی حفظ ائله‌ین دائم خدای لاینام اولسون.
گلستان صفاده غنچه امیددی آچیلسین،
وجوددی دهر باغیندا همیشه خوش خرام اولسون.
جهانین عمده عیش و عشرتی چون وصل دلبردر،
الینده بیر سمن رخسار زلفی صبح و شام اولسون.
ایگیدلرده گرگردر یاخشی آد عالمده سویله‌نسین،
حیاتی باقیدر اول کیمسه‌نین که، نیکنام اولسون.
بیزه سندن هدیه، نور چشمیم، بیر محبتدر،
سنه واقفدن اما چوخ دعا ایله سلام اولسون!

*

آیدین اولسون گوزلریم کیم، گللی یارین کاغدی،
کونلومی شاد ائله‌دی گوزهل نگارین کاغدی.
او خودوم، ئوپدوم، گوزه سورتدوم، دیدیم: صدمرحبا!
گوزوم اوسته وار یئرین، ای گلعدارین کاغدی!
سندن آیری اول قدر قان آغلادیم کیم، دمبدم
یاشه باتیب، ایسلانیب صبرو قرارین کاغدی.
چوخ چکیردیم انتظارین، گوزلریم یولدا ایدی،
شکرلله، گللی اول چشم خمارین کاغدی.
غیری یاری، ای گوزهل، قیلما بدل سن واقفه،
یادگار ساخلا، بو اولسون اعتبارین کاغدی.

*

یازیب بیر نامه گوز یاشیله اول دلداره گوندردیم،
سریر حسنه یعنی شاه اولان سرداره گوندردیم.
کونول طفلینه درس ویردیم کتاب حسنینی، بالله،
سر کویینده خلوت ائتمگه تکراره گوندردیم.
نه حاجت حالیمی یازماق که، غایتده پریشاندر،
اونی شرح ایتمگه یاره دل صد پاره گوندردیم.
سرشگ لاله گونین دانه سین دامانیمه ییغدیم،
بونو بیر تحفه بیلدیم، گوزلری خماره گوندردیم.
بهمدله که، واقف حسرتیندن ثولدی قورتولدی،
اوچوردوم جان قوشین، ای گل، سیزین گلزاره گوندردیم.

*

چیخیب باشماق سئیرینه، ائدیپ سئیر چمن
گلدیم،
آیاق اوستدن قازاغا بیر گئدیپ، گوردوم
وطن، گلدیم.
قیزیل گل آچیلان گونلرده گلزار قارا باغه،
سنین اولسون، عزیزیم، بویله معلومون که،
من گلدیم.
من ایدیم آبیاری بو گلستانین ازل گوندن
یتیردیم تازه جه گوللر گنه من تازه دن گلدیم.
خیالین مهلك آزاری منی آز قالدی
ئولدورسون
قاییندیم رهگذار قبردن، بیرتدیم کفن، گلدیم.
ویر آغچه، آل قار اباشی، گئندنه سویله، ای واقف،
سنین ایچون گتیردیم بیر بت سیمین بدن، گلدیم.

*

سیم ذقنین زلف پریشان آراسیندا،
گویا که، بیتیب آغ گل و ریجان آراسیندا.
صبحین ایشیقیدرمی و یا شعله سینه،
اول کیم آغاریر چاک گریبان آراسیندا.
ای مغ، سنه دونوم، منه بیز قدر ائله، باری،
ائتمه منی بدنام مسلمان آراسیندا.
یا قسمت ایدهر واقفه حسنین ثمرین حق،
یا اینکه قویار باشینی میدان آراسیندا.

*

ازلدن بیزده بیر شکر لیمی سهودیک سهوه نلر تک،
اولوب رسوا آغیزدان- آغیزا دوشدوک سخنلر تک.
نولوردی کیم، اولایدیم قاصدین قوینونداکی کاغذ
که، من ده قلعه یه بیر یول گئده ایدیم بو گئدنلر تک.
گل انداملار صفای صحبتین یاد ائله ریک هر دم،
باتار اعضامیزا تا صبحه دک توکلر تیکانلر تک.
کرم قیلیمیش، بیزه اول لاله رخ بیر نامه گوندرمیش،
آچیب اونو تماشای ائله ریک برگ سمنلر تک.
نه خوش نقاش ایمیش بو نامه نی، یارب، یاز ان کاتب،
هنر اظهار ائدیپ، صورته معجز گوسترنلر تک.
سفرده یاریانیندان گلن کاغذلری بیر-بیر
ئوپر واقف، باسار باغرینا هر دم گل بدنلر تک.

مخمسر

یوخودان تئز دوروب صرف ائله ییب دورلو ظرافتلیر،
ویوب ال، اوتوروبن دیز به دیز ائتمک حکایتلیر،
دیمک بیر-بیرینه باشدان کئچن حالی فراغیندا.
ائدیب بیر مختصر صحبت، خبردار اولمامیش اغیار،
ینی دن آند ایچیب، شرط ائله ییب، عهدو ایمان، اقرار،
آلیب بیر بو اوزوندن، او اوزوندن بوسه تکرار،
اوزلف یاسمندن حسرتیله آیریلیب ناچار،
گنه واقف کیمی بیر دخی اولماق اشتیاقیندا.

*

نه خوشدر باش قویماق بیر گلندامین قوجاغیندا،
تماشا ائلمک اول حلقه زلفه آغ بوخاغیندا،
دوروب اوندان، توتوب نازک الین گزمک اوطاغیندا،
قوجوب-قوجوب، اوتورماق گاه سولیندا، گاه ساغیندا،
سینه سینده سینه، بوینوندا قول، دوداق دوداغیندا.

اوزوندن، ائله ییب گستاغلیق، دستار زر آچماق،
ییندن دوگمه، اوندان صونرا بئلیندن کمر آچماق،
چکیم یاشماغین آغزیندان روان، لعل و گهر آچماق،
چیخاریب جمله ائوابین، وجودین سر بسر آچماق،
همین بیر اینجی سین قویماق قارا زلفون قیراغیندا.

اوزون ساچین قوجاقلاییب، توکوب قد بلندیندن،
توکوب مثل بنفشه ایگله مک هر بیر کمندیندن،
یاخاسین چاک ائدیب، کوکسون چیخاریب باغ و بندیندن،
امیب دویونجا شیرین آغ مه نین شهد قندیندن،
قویوب بیر لحظه باش، یاتماق گریبانین بوجاغیندا.

سمن جسمه ساریلماق، ائلمک بیر قدر راحتلیر،
آرالیقدا اولوب بیر-بیرینه لطف و عنایتلیر،

دانشیب گولمز اوزونه اول پریوش واقفین،
سیندیریب کونلون، یاخیب جانین مشوش واقفین،
اول سبیدن جانینا دوشموش بیر آتش واقفین،
جرم و تقصیری نه دیر، یارب، بلاکش واقفین
سویله رهم مونجا، ائشیتمز داد، الامان، کوسوب.

*

بیلمنم مندن نیچون اوسه وگیلی جانان کوسوب،
اوزومه باخماز دخی، بیر گوزلری مستان کوسوب،
آغلادیر قانلار منه، رخسارسی خندان کوسوب،
قارا گونلرده قویوب منی، مه تابان کوسوب،
کونلومین شهرین سراسر ائله ییب ویران، کوسوب.

باغریمی ویرمیش کسر کیر پیکلرین الماسینا،
آغلاماندان گوزلریم دوشموش ایکی قان طاسینا،
گئجه - گوندوز دوشموشم درد وغمین دریاسینا،
رحم قیلماز، آه کیم، ئوز عاشیق شیداسینا،
دردی ئولدوردی منی بیر ائلمز درمان کوسوب.

ائله که، گوره منی، یایلیق چکر رخسارینه،
بیر زمان قویماز تماشا ائله ییم دیدارینه،
دانیشار غیر یله، باخماز من قدیمی یارینه،
نه دیمیش مندن رقیب اول خوبلارین سردارینه؟
گلمیشم عرضه، نهایت، ائلمز دیوان، کوسوب.

بو قدر کیم، سویله رهم، توتماز منه قولاغینی،
یولونا اوز قویموشام، باسماز گوزهل آیاغینی،
تئیلرم جانیمین اولماق داخی ساغ قالماغینی،
دونده ریب اوزون، بیغیب دیر قاشینی، قاباغینی،
ای کونول، گل اولالیم بو دلبره قربان، کوسوب.

نه ماضی، مضارعه نوا خوان و خوش الحان،
نه مغرب و مشرقده عجایب بئله انسان،
فیهن و من حیث هو لیس کماکان،
بیلسه قدرین واقفین، ائله اونا احسان،
از روز ازل من کیمی عطشان اله دوشمز.

*

دلبر، نه دییم، سن کیمی جانان اله دوشمز،
زلفون کیمی هیچ زلفی پریشان اله دوشمز،
لعلین کیمی بیر لعل بدخشان اله دوشمز،
بیر یئرده بئله حاکم لقمان اله دوشمز،
بیچاره لرین دردینه درمان اله دوشمز.

بیر ائله نظر لشگر مژگان علمینه،
گور نئجه کچیپ حکمی اونون روی زمینه،
تبریز، شکی، گنجه و کابل شهرینه،
ایران ایله توران، حلب و مکه، مدینه،
بونلاردا بئله سن جیله بین جان اله دوشمز.

من عاشیق ایدییم، شوقی اونون وارایدی منده،
ئوز عاشیقینین گردنینی سالدی کمنده،
کشمیر، ختا، مصر، بخارا و ختنده،
موصل شهری، چین ایله ماچین و یمنده،
گرچه گزه لر روم، عربستان، اله دوشمز.

القصة که، یوز کافر اولا، یوزده مسلمان،
تورات ایله انجیل، زبور، آیت قرآن،
تفلیس، ایروان، شام و جبل، جمله طرا بزان،
در بند، قوبا، باکی، شماخیله، صفاهان،
یوز سئیر اولونا کل داغستان، اله گلمز.

واقفم، جانیم سنه هر دم فدالار ائیلهره،
آه چکیب هجرینده قارغو تک صدالار ائیلهره،
در گهینده کلبنه چوخ التجالار ائیلهره،
گئجه-گوندوز عمرینه خیرو دعالار ائیلهره،
ساخلا سین دهرین بلا سیندان سنی مولا، پری!

*

آلدی جانیم ناز ایله او گوزلری شهلا پری،
لبلری پوسته، یاناغی لاله همرا پری،
جسمی گل، باشندان آیاغا قامتی رعنا پری،
سرودن یهیرهک، صنوبردن دخی بالا پری
یاورو لاجین گوزلی، توپغون سینهللی صونا پری.

گوزلری مستان، صراحی تک چکیلمیش گردنی،
قارا زلفی مشک و عنبر، آغ بدن گل خرمنی،
ساجلاری ریحان قوخولو، قوینو جنت گلشنی،
لبلری کوثر مکانی، آغزی شکر معدنی،
سوزی شیرین، توی اما خسرو اعلا پری.

آل گیب، الوان لهچک ثورتر، گلاب افشان چیخار،
ساناسان، برج فلکدن بیر مه تابان چیخار،
سئیرینه عالم سراسر هر طرف، هر یان چیخار،
عقل اوچار باشندان، اورهک اوینار، جسددن جان چیخار،
گوز اوچیله هر کسه ائلر نهان ایما پری.

ای منیم ماهیم، سنه بو شهر، یو ائلر فدا!
باسدیغین تورپاغه هر دم لاله لر، گللر فدا!
ساجینین هر مویینه یوز ساجی سنبلر فدا!
لهجه گفتارینا گلشنده بلبلر فدا!
قاشینین بیر طاغینا قربان ایکی دنیا، پری!

سویله کیم، باشین ایچون، بیر لطف قیل، ای گلعدار!
سالانیب سرو روان تک بویانا ائیله گزار،
گئجه- گوندوز دردو غم ائتمیش منی جاندا بیزار،
گورمگه دیدارینی هر دم چکر چوخ انتظار.
گوزلرین تیکمیش باخار یوللاره، گوردوم واقفی.

*

ای صبا، یاره دی کیم، آواره گوردوم واقفی،
غم الیندن بی کس و بیچاره گوردوم واقفی،
باغری اولموش سربسر صد پاره گوردوم واقفی،
عاقبت سالمیش ئوزون اودلاره گوردوم واقفی،
گئجه- گوندوز منتظر دیداره گوردوم واقفی.

بیر یانار آتش سالیب پروانه تک اعضاسینه.
اوخشایبیدیر دهرده عاشیققرین رسواسینه،
نالله ائیلر گئجه- گوندوز، یالوارار مولاسینه،
باش قوشوب ائله سنین اول زلفونین سوداسینه،
بیر زمان باسماز آیاق بازاره، گوردوم واقفی.

قامت موزون ایله بیر سرو گلشن سن، گوزه!
ایکی دنیانین صفا و ذوقینه تن سن، گوزه!
ایتمگه گوزدن، کونولدن آیری سان، گن سن، گوزه!
فکری، ذکری، دیدیگی، دانیشدیغی سن سن، گوزه!
مایل اولماز هر یتن گفتاره. گوردوم واقفی.

قاشلاریندان آیری اول محرابی گورمز گوزلری،
ائلمز شمسه نظر، مهتابی گورمز گوزلری،
عارضین ایستر، گل سیرابی گورمز گوزلری،
آغلار ائله گئجه- گوندوز، خوابی گورمز گوزلری،
یاندیریبیدیر جانینی اودلاره، گوردوم واقفی.

عالم و جاهل، مرید و مرشد و شاگرد و پیر،
نفس اماره البنده سر بسر اولموش اسیر،
حق باطل ائیلیمیشلر، ایشلنیر جرم کبیر،
شیخلر شیاد و عابدلر عبوسا قمطیر،
هیچ کسده حقه لایق بیر عبادت گورمه‌دیم.

هر کیشی هر شی که، سه‌ودی، آنی بهتر ایسته‌دی،
کیمی تخت و کیمی تاج و کیمی افسر ایسته‌دی،
پادشاهلار دمبدم تسخیر کشور ایسته‌دی،
عشقه هم چوخ کیمسه دوشدی، وصل دلبر ایسته‌دی،
هیچ بیرینده عاقبت بیر فوق و راحت گورمه‌دیم.

من نوزوم چوخ کوزه کاری کیمیاگر ائیلده‌دیم،
سکه‌لندیردیم غبار تیره‌نی زر ائیلده‌دیم،
قاره داشی دوندهریب یاقوت احمر ائیلده‌دیم،
دانه خرمهره‌نی دره برابر ائیلدیم،
قدر و قیمت ایسته‌یب، غیراز خسارت گورمه‌دیم.

ائله‌ین ویرانه جمشید جهین ایوانینی،
یولاسالمیش، بیل که، بزم عشرتین چندانینی،
کیم قالیبیدیر که، اونون غم توکمه‌یبیدیر قانینی،
دونه-دونه امتحان ائتدیم فلک دورانینی،
اوندا من برعکسلیکدن نوز که حالت گورمه‌دیم.

گون کیمی بیر شخصی گونده خیر ویرسن صد هزار،
خرجه ائتمز ادای شکر نعمت آشکار،
قالمایبدر غیرت و شرم و حیا، ناموس و عار،
دیدیلر که، اعتبار و اعتقاد عالمده وار،
اوندان ثوتری من ده چوخ گزدیم، نهایت، گورمه‌دیم.

*

من جهان ملکنده، مطلق، دوغری حالت گورمه‌دیم-
هر نه گوردیم اگری گوردیم، نوز که بابت گورمه‌دیم-
آشنالر اختلاطینده صداقت گورمه‌دیم،
بیعت و اقرار و ایمان و دیانت گورمه‌دیم.
بیوفادن، لاجرم، تحصیل حاجت گورمه‌دیم.

خواه سلطان، خواه درویش و گدا بالاتفاق،
نوز لرین قیلیمیش گرفتار غم و درد و فراق،
جیفه دنیا به در هر احتیاج و اشتیاق،
موجه کیم، ائتدیم تماشای سوزلره آسدید قولاق،
کذب و بهتان‌دان سوایی بیر حکایت گورمه‌دیم.

هر صدا و سس که، دنیا به دولوب اکثر، اقل،
جمله مکرو آل و فن و فتنه‌در، جنگ و جدل،
درهم و دینار ایچوندر هر شئیه یاپیشسا ال،
مقتدی‌لرده اطاعت، مقتدالرده عمل،
بنده‌لرده سیم و بیگ‌لرده عدالت گورمه‌دیم.

خلق عالم بیر عجب دستور توتوموش هر زمان،
هانسی غملی کونلی کیم، سن ائدر اولسان شادمان،
اوسنه، البته که، بدگولیک ائیلر، بی گمان،
هر کسه هر کس که، ائتسه یاخشیلیق، اولور یامان،
بولمادیم بیر دوست که، اوندان بیر عداوت گورمه‌دیم.

مختصر کیم، بئله دنیاذن گرك ائتمك حذر،
اوندان ئوتري کیم، دگیلدر ئوز یئرینده خیروشر،
عالیلر خاک مذلتده، دنی لر معتبر،
صاحب زرده کرم یوخدر، کرم اهلینده زر،
ایشلنن ایشلرده احکام و لیاقت گورمه دیم.

*

مرحبا، سن بیزه، ای طرفه جوان، خوش گلدین!
پایینه پیشکش اولا باش ایله جان، خوش گلدین!
باس گوزوم اوسته قدم، سرو روان، خوش گلدین!
سنه مشتاق ایلی دل، غنچه دهان، خوش گلدین!
گل، گل، ای قمری صدا، طوطی زبان، خوش گلدین!

حقدن ایسته ردیم، ایایار وفادار، سنی،
خوش یتیردی منه اول قادر و غفار سنی،
قویمانام گئتمکه کیم، تانفسیم وار، سنی،
گورمه دی یولدا، نه یاخشی، رقیب، اغیار سنی،
بئله بیوقته و پنهان و نهان، خوش گلدین!

صورتین کلك قضانین خط منقوشه سی در،
عمری جاوید قیلان لعل لبین توشه سی در،
زلفونون باد صبا عاشیق مدهوشه سی در،
بنده خانه سنین ئوز مطبخینین گوشه سی در،
غفو تقصیر بویور، شاه جهان، خوش گلدین!

نه زمان که، دییه سن، ای گل خندان، گئدهرم،
بیل که، من هم دوشوبن دالینا گریان گئدهرم،
یعنی زلفون کیمی چوخ حالی پریشان گئدهرم،
ئوز آیاغینلا گلیبس، سنه قریان، گئدهرم،
ای قارا کیرپیگی اوخ، فاشی کمان، خوش گلدین!

دولت و اقبال و مالین آخرین گوردوم تمام،
حشمت و جاه و جلالین آخرین گوردوم تمام،
زلف و روی و خط و خالین آخرین گوردوم تمام،
همدم صاحب جمالین آخرین گوردوم تمام،
باشه دک بیر حسن و صورت، قدو قامت گورمه دیم.

یا امام الجن والانس و شهنشاه امور،
گئتمدی دین الدن، بو گوندن بئله سن ائله ظهور،
قوینما کیم، شیطان ملعون ائیلیه ایمانه زور،
شعله حسنینله بخش ائت تازهدن دنیایه نور
کیم، شریعت مشعلینده استقامت گورمه دیم.

باش آغاردی، روز گاریم اولدی گون-گوندن سیاه،
ائتمدیم، صدحیف کیم، بیر ماه رخساره نگاه،
قدر بیلمز همدم ایله عمریمی ائتدیم تباه،
واقفه، یارینا، ئوز لطفینی ائیله پناه،
بشندن ئوز گه کیمسه دن لطف و عنایت گورمه دیم.

باز منده یازدیغیم کیم،
بیر ماه رخساره نگاه،
قدر بیلمز همدم ایله عمریمی ائتدیم تباه،
واقفه، یارینا، ئوز لطفینی ائیله پناه،
بشندن ئوز گه کیمسه دن لطف و عنایت گورمه دیم.

چون گلیبسن، کرم ائت، سن دخی بیزدن گئتمه!
گورمهسم گر سنی بیردم، ئولرم من، گئتمه!
دولانیم باشینا، آلاهی سهوهرسن، گئتمه!
گئده اولسان، ینه گل، بیزدن ائله گن گئتمه!
قویما گل واقفی چوخ دا نگران، خوش گلدین!

*

ای قاشی کمان، کیر پیگی پیکان، قارا چارقات!
اولسون بئله جانیم سنه قربان، قارا چارقات!
سنسن نه گوزهل گوزلری مستان قارا چارقات!
دردیندن اولوبدر جگریم قان، قارا چارقات!
دونوم باشینا زلفی پریشان، قارا چارقات!

مجلیسده صنم لر باشیدر، شاه همایون،
گردن چکیبن اوتوری مینا کیمی موزون،
نیمتنهسی نیلوفر، پیراهنی گلگون،
بوخاغی، زرخدانی، قاباغی دولی آلتون،
قیلمیش ئوزونو جمله زرافشان قارا چارقات.

گور نئجه گلاب ایله قیلیب زلفنی پرئم،
دوروب دونه سن باشینا شانه کیمی هر دم،
دیداری مبارک، قاشی در قبله عالم،
دنیادا آخی، من دخی چوخ گورموشم آدم،
بیر طرفه ملکردر، دگیل انسان قارا چارقات.

جمع ایتسه ن اگر یانینا خوبان جهانی،
بیر ذره جه سهوم دخی غیرینی، سوانی،
سن ساخلا پناهیندا، خدایا، بو جوانی،
یولوندا پای انداز ائدرم باش ایله جانی،
اولسایدی بیزه بیر گئجه مهمان قارا چارقات.

شاهباز اوتوروب، سایه سالیب انجمن اوسته،
سالمیش ایکی یاندان لهچگی گل بدن اوسته،
بیر لاله در اول، سان آچیلیبدر چمن اوسته،
غنچه کیمی یاشماغی چکیبدر دهن اوسته،
واقفدن ائدیر اوزونو پنهان قارا چارقات.

*

وه. بو باغین نه عجب سرو دل آرالاری وار،
هر طرف تازه آچیلیمیش گل رعنالاری وار،
آچیلیب تازه و تر لاله همرالاری وار،
یعنی تفلیسین عجب دلبر زیبالاری وار،
ای کونول، سئیر ائله کیم، طرفه تماشالاری وار.

مرحبا، تفلیس ایمیش جنتی دنیا یئرینین،
یغیلیبدر اونا جمعیتی حورو پری نین،
من بو شهرین نه دیمیم وصفینی دلبرلرینین،
فی المثل، شکل و شمایلده، بلی، هر بیرینین،
مه تابانه برابر سرو سیمالاری وار.

اول قدردر بت نازک بدن و اینجه میان،
ائله مک اولماز اونون وصفینی معلوم و عیان.
هر بیر نازو نزاکت بیله مین آفت جان،
جمله بیر جلوه ده، بیر شیوه ده، خوش سرو روان،
مست طاووس کیمی گردن مینالاری وار.

اوزلری پرتو مهر جهان آرا کیمیدر،
صفحه سینهلری سیم مصفا کیمیدر،
لذت لهجه لری نطق مسیحا کیمیدر،
الری معجزه حضرت موسی کیمیدر،
دلر بالیقدا عجایب ید بیضالاری وار.

آلا گوزلر سوزولوب نرگس سیرابه دونوب،
آغ قاباقدا خم ابرولری محرابه دونوب،
لعل تک لبلرینین رنگی می نابه دونوب،
توکولوب گردنه ساچلار اوچی قلابه دونوب،
صونا جیققاسی کیمی زلفی مطرالاری وار.

نه قدر وار ایسه بوخاق و زرخدان و یاناغ،
تازه گل یارپاغی تک قیرمیزی در نازک و آغ،
بیر-بیریندن گوتوروب شعله سیننی مثل چراغ،
گورمه ییب کیمسه بئله قاش و گوزو دیش و دوداق،
توزگه ببت صفت و صورت و اعضالاری وار.

باغ رضواندا اگر حوری و غلمان چوخدر،
بو گوزهلر کیمی مقبول و مزین یوخدر،
نسل بر نسل گوزهللیک بولارا بو یروقدر،
من گورنلر که، ملکدن، پری دن آرتیقدر،
هله دیرلر که، بولاردان دخی اعلالاری وار.

کثرت حسن که، خوش مرتبه در انسانه،
بخش ائدیبدر اونو حق دلبر گرجستانه،
یوخ سئوال ائتمک اگر مصلحت یزدانه،
نولا، یارب، سببی، باعثی بو خوبانه؟
بئله صورتلرین، البته که، معنالاری وار.

قالمیشام واله و مات و متحیر، دیلی لال،
ای خداوند جهان، گیزلی دگیلدر سنه حال،
بو نئجه سیب زرخدان، بو نئجه زیب و جمال
که، ویریسن بولارا سن بو قدر عز و کمال،
نئجه کیم، وار جهان، صورت و اعضالاری وار.

بدن پاکی چکیب آب روان تک سولارا،
آغاریب تازه و تر جمله دونوبدر قولارا،
آب کر نسبت ائدیب بویلا رینی قارغولارا،
نئجه شئیدن بئله ظاهر که، خدانین بولارا
نظر مرحمتی، لطف هویدالاری وار.

بیری حمام که، قدردن اولوب بئل و برات،
بیری کر سویی که، هر جرعه سی بیر آب حیات،
بیری بو خوبلیق و گوچک لیک و پاکیزه صفات،
بیری اولدر که، نجیب، اصلده عالی درجات،
عالمین سروری والی کیمی آقالاری وار.

یدی حمام، نه حمام که، سر منزل حور،
هشت جنت کیمی هر گوشه سی بیر مطلع نور،
بیر عجیب آب روان گرم قیلیب اوندان ظهور،
شکر تقدیرینه، ای قادر و قیوم و غفور،
لطفینین بنده لره نعمت عظمالاری وار.

منبع جودو کرمدن آچیلیر در خوشاب،
با صفا حوضه دمام تو کولور مثل گلاب،
گیرسه بیر کره اونا من کیمی بیر خانه خراب،
گئتمز اوندان دخی بیر جانیه مانند حباب،
گئتمسه ده باده نه که منزل و ماوالاری وار.

گرچه، ای خضر، بولوبسان شرف فیض ازل،
ویرمه ییدر کونول آسایشی اماسنه ال،
ایسته سن عمر دوباره، گورهن طرفه گوزهل،
بیرجه تشریف گتیر، تفلیسین حمامینه گل،
گور نئجه راحت جان بخش تن آسالاری وار.

بو اوجاق بویله اوجا قدر که، ایشیق آیه سالیبر،
گون کیمی شعله سیننی جمله دنیا یه سالیبر،
تئز توتار خائن و بدخواه لاری وایه سالیبر،
هر کیمین باشینا کیم، مرحمت و سایه سالیبر،
ائله بیلسین اولارین دین ایله دنیا لاری وار.

واقفا، سن ده که، یو خدر، بیلیرم، زهدو ریا،
شرط اخلاص گرك ائلیه سن ایندی ادا،
ائیله بو والی یه، اوغلانلارینا خیر دعا
ساخلا سین اونلاری توز حفظ پناهیندا خدا،
حاصل ائتسین نه قدر دلده تمنالاری وار.

*

ناز ایله تا اول بت زیبا کلیسادن چیخار،
سرکش و خندان و بی پروا کلیسادن چیخار،
شاهدر گویا، گئییب دیبا، کلیسادن چیخار،
آچیبان طلعت گونش آسا، کلیسادن چیخار،
شعله سالمیش عالمه کیم، تا کلیسادن چیخار.

شانهوش صیقل و یریب زلف بنفشه نسبته،
پرده مطلق توتما ییب سیماو صدرو صورته،
قیل تماشا گردنه، سئیر ائیله قلو قامته،
قاش و گوز، غمزه، معاذ الله، دونوبدر آفته،
ائتمگه دین ملکیننی یغما کلیسادن چیخار.

لحظه لحظه ائلدی کجه ماه رخساری ظهور،
لمعه لمعه زیر برقعدن دوشر دونیا یه نور،
اونو بیر کره گوره ن دین دن اولور، البته، دور،
نئجه کیم، جنت سر اییندن چیخار غلمان و حور،
او شکل بو دختر ترسا کلیسادن چیخار.

گل کیمی نرمیله نازک پیرهنده آغ بدن،
بیلنم کیم، شعله در، یا خرمن برگ سمن،
دیشلری غلطان صدق، چون آغزی در لعل یمن،
آغ قاباقد! بیر گز اونون طاق ابروسین گوره ن،
مثیل مسجد ایلمز، حاشا، کلیسادن چیخار.

واقفم، تاکه، گوزوم ساتاشدی اونون قاشینا،
ایسته‌دی محراب و منبردن خیالیم داشینا،
ایندی بیلدیم که، نه گلمیش شیخ صنعان باشینا،
یا بودر کیم، تفلیسی غرق ائلهرم گوز یاشینا،
اول صنم وصلی منیمچون یا کلیسادن چیخار.

*

یار بی، بو شهره او اوزی ماه گلیدی،
گنده‌یدی بو ظلمت،
مجموعه خوبانه شهنشاه گلیدی،
ایده‌یدی عدالت.
هجران، منه سن چوخ ایله‌دین ظلم و ستملر،
سندن ایده‌رم من،
فریادیما اول خسرو درگاه گلیدی،
گور کیم، نه شکایت.
بیله‌یدی که، فرهاد کیمی تلخ مزاجم،
بیر داده یته‌یدی.
اول آغزی شکر، سوزی شیرین خواه گلیدی،
ایده‌یدی عنایت.
واقف، گئجه‌لر ائلهمک اولماز غمه‌درمان،
گر اولماسا همدم،
آللاه‌دان اولوب لطف او همراه گلیدی،
قیل‌گونه مباحث.

رفتار قدین ائلدی سایه کیمی پامال
شمشادی چمنده.
قان آغلادیر اول غنچه خنداننی مه وسال،
لعلینده کی خنده.

سلطان جهان سروری سن - صاحب اقبال،
آدم سنه بنده،
گفتارین ایدر طوطی شکر شکنی لال،
هر نطقه گلنده.

سن خسرو اولوبسان، ولی، هر شهید مقاله،
شیرین زمانسان!
سنسن، صنما، جمله خوبانه شهنشاه،
یوخ سن کیمی دلبر.

برق افقیندن که، اوزون بیر چیخا ناگاه،
خورشیده برابر،
سالیر نوزونو زیر نقابه شفق ومه،
ماننده اختر.

انسان اولا بیلمز بو صفت پاک، منزه،
جمع اولسا سراسر،
سن جنس ملکسن، یتیشیسن بو کماله،
یاروخ روانسان؟
اثنای عشره چاکر کمتر اولا واقف،
سرداری در اعلا،

خاکدر اولاد پیمبر اولا واقف،
نئیلر دخی دنیا؟
اول گونده که، هنگامه محشر اولا، واقف،
توت دامن مولا،

*

ای زلفی سیه، سینه سی ابیض، گوزی آله،
نه طرفه جوانسان!
آغزین کیمی یوخ غنچه، یاناغین کیمی لاله،
گلزار جانسان!

گورسه اوزونو مه یتر، البته، زواله،
خورشید جهانسان!
هیچ بنده سنه اولمایا، یارب که، حواله،
سن آفت جانسان!

سوز یوخ بوز نخدانه و رخه، خط و خاله،
خوبلیقدا عیانسان!
دیباچه لوح قلمه کاتب قدرت
یازمیش سنی اول.

هیچ آدمه اوز ویرمه همیشه اصلا بیله صورت،
پر زینت و صیقل.
زلفون سوزی هر نسخه در، ای پری طلعت،
بیر شرح مطول.

گوگده یتیریر متصل آیه، گونه خجلت،
حسنینده کی مشعل.
مژگانین اورار طعنه اوخون گوگده هلاله،
خوب قاشی کمانسان!

فریاد رسین حیدر صفدر ارلا، واقف،
خوفی ائیلمه اصلا!
سن غرقسن هر چندکه، دریای وبالہ،
توفیق بولارسان.

*

سن غنچه کیمی هر بیر ایدن دمدہ یاشینماق،
آرتیر بیزہ یوز مرتبه اودلارینا یانماق،
من عاشیقم، ای گل، سنہ، اولماز بونو دانماق،
ٹولن گونه دک ائلہمزم سندن اوسانماق،
داخی نہ یاشینماق، نہ بورونمک، نہ اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

آللہما شکر، لالہ یاناغیندا عیب یوخ،
دیشیندہ، دہانیندہ، دوداغیندا عیب یوخ...
بیر ڈرہجہ زلفونده، بوخاغیندا عیب یوخ،
قاشیندا، گوزونده، قاباغیندا عیب یوخ،
داخی نہ یاشینماق، نہ بورونمک، نہ اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

من هاسنین اول مه اوزونو گورموشم یوز یول،
اوخ کیر پیگینی، شوخ گوزونو گورموشم یوز یول،
هم بولد اشینی، هم ٹوزونو گورموشم یوز یول،
شکر کیمی شیرین سوزونو گورموشم یوز یول،
داخی نہ یاشینماق، نہ بورونمک، نہ اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

من خود دگیلم بدنظر، ای گوزلری شہلا،
مندن اوزونو یاشیری سان سن ائلہ بیجا،
قویسان، ائلہ ییم اوزونہ دیونجا تماشا،

مستزاد

*

ای بت طوطی زبان، گل که، مقالین ایسترم،
 تشنه دیدارینم، آب زلالین ایسترم،
 ناز گرم و غمزه چشم غزالین ایسترم،
 اوز بیاضیندا سنین ثوز خط و خالین ایسترم،
 مطلع و جهینده ابروی هلالین ایسترم،
 سایه سرو قد طوبی مثالین ایسترم،
 دمبلم ذوق تماشای جمالین ایسترم،
 تار زلف مشک رنگ و روی آلین ایسترم،
 قالمیشام هجرینده، گلزار وصالین ایسترم،
 ای بت طوطی زبان، گل که، مقالین ایسترم!

گلر آچیلیمیش، بو گون عیش و نشاطین وقتی در،
 گوشه گلزارده فرش بساطین وقتی در،
 تازه دن تجدید عقد ارتباطین وقتی در،
 بزم عید وصله ترتیب نشاطین وقتی در،
 انقضای فصل گلدن احتیاطین وقتی در،
 علت عشقه علاج بقراطین وقتی در،
 روضه رضوان ایچون سئیر صراطین وقتی در،

ئولدوردون آخر، منده که، جان قالمادی اصلا،
 داخی نه یاشینماق، نه بورونمک، نه اوتانماق؟
 بسدر بو دایانماق!

غیری دن اگر که، ائده سن سن بو حجابی،
 بیلم که، سوزوندر ولی مقبول و حسابی،
 بوخسا، منی گورچک اوزونه چکمه نقابی،
 گل، تانری ایچون، واقفه چوخ ویرمه عذابی،
 داخی نه یاشینماق، نه بورونمک، نه اوتانماق؟
 بسدر بو دایانماق!

عاشیق و معشوق آرا خوش انبساطین وقتی در،
 هر زمان شیرین-شیرین اختلاطین وقتی در،
 ای بت طوطی زبان، گل که، مقالین ایسترم!
 راه عشقینده سنین من جان و سردن کئچمیشم،
 پاره-پاره قیلیمیشام کونلی، جگردن کئچمیشم،
 یانمیشام پروانه لر تک، بال و پردن کئچمیشم،
 هر سمن سا طره دن، هر سیم پردن کئچمیشم،
 دلبر غنچه دهان، نرگس نظردن کئچمیشم،
 لاله دن ال چکمیشم، گلبنده تردن کئچمیشم،
 ترک ایدیب دهرین صفاسین خیر و شردن کئچمیشم،
 دیشلری ایچون مخزن در و گهر دن کئچمیشم،
 کوثری اونوتموشام، شهدو شکردن کئچمیشم،
 تشنه دیدارینم، آب زلالین ایسترم!

من سنین بیر عاشیق بی اختیارین اولموشام،
 بیدل و بیجان و بیصبر و قرارین اولموشام،
 شانوش مشتاق زلف تابدارین اولموشام،
 اینجه لیب ساعت به ساعت نارومارین اولموشام،
 اوزون ایللر پای بند رهگذارین اولموشام،
 رهگذارین اوزره، سرویم، خاکسارین اولموشام،
 واله خال زرخدان و عذارین اولموشام،
 بیر اونالماز دردمند انتظارین اولموشام،
 شوخ نگاهیندان دوشوب شیرین شکارین اولموشام،
 ناز گرم و غمزه چشم غزالین ایسترم!

چونکه مشتاق اولموشام سن سرو سیم اندامه من،
 ایلرم مژگانیمی خون ایله زرین خامه من،
 یازارام هر گون سنه مهر و وفادن نامه من،

چوخ دیدیم همرنگ اولوم اول عارض گلفامه من،
 قویماز اما چرخ گردون تئز یتهم بو کامه من،
 یوخ عجب، دیسم سیه رو گردش ایامه من،
 دوشموشم سر حلقه زلفون اوجوندان دامه من،
 نه شراب لعل گونه مایلم، نه جامه من،
 تیمکیشم-گوز روز وصلیندن گلن بایرامه من،
 مطلع وجهینده ابروی هلالین ایسترم!

تا گلیر گه-گه منه باد صبادن کاغذین،
 جانیمی مدهوش ائدر عنبر هوادن کاغذین،
 برک گل تک دوشمز اول عطر فزادن کاغذین،
 سانکی بیر عطارد، گلیمیش ختادن کاغذین،
 دم وورار عیسی کیمی عمر بقادن کاغذین،
 بیر عجب سر مشقدر میرو فادن کاغذین،
 ایشله سین قاصد، کسيلمه سین آرادن کاغذین،
 کم دگیلدر لوح طومار قزادن کاغذین،
 آلسامین زینت اگر مشکین قرادن کاغذین،
 اوز بیاضیندا سنین ئوز خط و خالین ایسترم!

گوستریبدر، بیلهمزم، لعلین نه لذت کونلومه،
 دونه دونه اونو فکر ائتمکدر عادت کونلومه،
 اوندان ئوز گه گلمه ییب شیرین حکایت کونلومه،
 فرقتیندن قالما یبدر صبر و طاقت کونلومه،
 قامتیندن آیری ظاهر در قیامت کونلومه،
 وعدة وصلین هاویر سین استقامت کونلومه،
 سن ئوزون نائتمه یینجه بیر عنایت کونلومه،
 چوخ یتر اغیاردن جو رو اهانت کونلومه،
 آفتاب شوقین آرتیرمیش حرارت کونلومه،
 سایه سرو قد طوبی مثالین ایسترم!

چون مراد خاطریمدر لعل لبدن سود عشق،
 ائلرم هر دم قارا باغریمی خون آلود عشق،
 عرشه باشیمدان چیخار توك باشینا مین دود عشق،
 هر رگیمدر آب سودادن دولی بیر رود عشق،
 زاهد بی باک تک من اولمازام مردود عشق،
 حالیا ملک ملاحظده منم محمود عشق،
 وار امیدیم که اولام من مقتدای جود عشق،
 حق منه ائتمیش مسلم چونکه هر موجود عشق،
 واقفم، سالدی منی آتشلره نمرود عشق،
 قالمیشام هجرینده، گلزار وصالین ایسترم!

*

ای رنگ رخ آینه حیران گل لاله،
 جان قربان اولاسن کیمی بیر قاشی هلاله.
 وه، جلوه عشقین یتیشیبدر نه کماله،
 تحسین گنیرهر گوگده ملایک بو جماله،
 سئیر ائله میشم چوخ صنم حور مثاله،
 اما، نه دیم، اولمامیشام بنده حواله،
 بیر سن کیمی شکر دهن و طوطی مقاله،
 تا عاشیق اولوبدر کونول اول عارض آله.
 هم سلسله کاکله، هم دانه خاله،
 دائم چکهرم صبحه تکین هر گنجه ناله.

سندن که، جدا نوش ایدهره م ساغر گلنار،
 تند اولما، دونوم گوز لرینه، ئوز گه سبب وار،
 عرض ائله ییم، اول طره عنبر، گل رخسار
 قیلیمیش منی بیر مشکل اولان درده گرفتار،
 اما یانارام آتسه پروانه کیمی زار،
 یعنی که، اولالی سنه من عاشیق دیدار،
 هر گز دگیل احوالیمه بیر کیمسه خبردار،
 ناچار ایدهره م درد دلیم ساقی یه اظهار،
 لعلین که، دوشر یادیم، ای گوزلری خمار،
 بو خوفیله گاهی ایچهرم نچه پیاله.

سن جاهلسن، یوخ هله علمین بو ادادن،
یوخدر خبرین، هیچ دیبزنسن، فقرادن.
بیر کره دوشنده خبر آل باد صبادن،
ساجین هوسسی گورکه، منی سالدی نه حاله؟

مینا و صراحیونده که، واردر بو لطافت،
گر چکمه یه لر قامت و گردن سنه نسبت،
هر گز من ایدردیم می دخی اونلارا الفت؟
هجرینده یتر جانیم چوخ محنت و کلفت،
ایسترسه منه گونده چکیب تیغ سیاست،
تولدورمک ایچون اوز قویا قاتل کیمی فرقت،
شیرین دهنین تا اولا بیردم بیزه قسمت،
صابر اولورام وار نه قدر جاندا سلامت،
سنسینز، نه روادر، من ایدم عیشله عشرت،
بسر منه شوقیم که، اولور جام وصاله.

اوخشار، دیبرم، لبلرینه باده گولگون،
اونونچون اولور هر دم اونا رغبتیم افزون.
معذور توت، اولدوم بئله شوریده جگر خون،
چوخ اولموشام آشفته، پریشان دل و محزون،
زیرا که، سنین دانه خالینده کی افسون،
دل مرغینی اتمیش، گره زلفونه مفتون،
جمع اولسا اگر بیر یتره لقمان و فلاطون،
یوخ چاره دخی باده دن توز گه منه اکنون،
هجران گونی دل خسته اولان دمه بو معجون
بیر واسطه در دفع غم و درد و ملاله.

واقف کیمی کیم، دم وور آرام زلف سیادن،
اعضامه دوشر لرزه سراسر بو نوادن،
طنبور صفت جوش ایدهرم ضرب هوادن،
ایندی منی هر کس گوره اولسا رفقادن،
بیر تاره برابر توتار اول چنگ دوتادن،
قانون بئله در فرقه عشاقه بنادن،

ودادی ایله مشاعرہ

واقف

ای ودادی، سنین بو پوچ دنیا دا
نه دردین وار که، زار-زار آغلارسان؟
آغلامالی گونون آخرتده در،
هله ایندی سنده نه وار، آغلارسان؟

ودادی

واقف، نه چوخ یان، باش-آیاق آتارسان،
منه دیرسن، نه بو قدر آغلارسان؟
سنین ده باشیندا محبت بینی
اگر اولسا، ائلر اثر، آغلارسان!

واقف

تا جسدین جدا اولماییب جاندان،
بیل ثوزونو آرتیق سلطاندان، خاندان،
غریملیک، ایریلیق ندر که، اوندان
بو قدر چکیبن آزار، آغلارسان؟

ودادی

آغلاماق که، واردر، محبتدن در،
شکسته خاطرلیک مرحمدن در،

اصل بونلار جمله مروتدن در،
اولسا اور گینده، بتر، آغلارسان!

واقف

سای غنیمت دیر یلگین دمینی،
کئچن همملرین چکمه غمینی،
عقلین اولسون، سیل گوزونون نمینی،
دخی گری گلمز اونلار، آغلارسان!

ودادی

آغلاماق مؤمینین علامتی در،
نبی نین دینینین خوش عادتی در،
اگر بیلسن، حقیق کرامتی در،
تا گئدینجه نور بصر، آغلارسان!

واقف

الیندن کندینی آلدیران فلک،
اینکلره بوزو سالدیران فلک،
یارو یولداشیننی تولدورن فلک،
مگر سنی بئله قویار، آغلارسان؟

ودادی

نئیلرسن سویله میش بوزو-اینگی،
بیزیمله ائله میش بئله حنگی،
حضر تقلی بیگین آغ دگنگی —
آلیبسان الینه، مگر، آغلارسان؟

واقف

کیمدر ایندی بو دورده اول آدم،
پری سی یانیندان هیچ اولمایا کم،
قار الیرسان بولوت کیمی دمام،
آغ یاغیش تک یاشین یاغار، آغلارسان.

ودادی

بیللم، چوخ اوشاقسان، اوره گین توخدر،
لهوولعب ایله هوه سین چوخدر،
قوجالیق اثری کونلونده یوخدر،
هله صورنا عقلین کسر، آغلارسان!

واقفی

طوی، بایرامدر بو دنیانین عذابی،
عقلی اولان اونا گتیره تابی،
سنین تک اوغلانا دگیل حسابی،
بیر شیدن اییله ییب غبار، آغلارسان!

ودادی

اوغلان، سن اوشاقسان، جوانسان هله،
ینی جه جسمینه دوشوب ولوله،
تازه جه دگنگ آلیپسان اله،
قائم توت که، ناگاه دوشر، آغلارسان.

واقفی

بیدماغ اولماقدان نه دوشر اله،
شکر ائله آلاها گز گوله-گوله!
اوشاقها دگیلسن تئز-تئز، هابئله
کونلونون شیشهسی سینار، آغلارسان!

ودادی

اوزاقدان باخ، یاخشی فهم ائت ساتیره،
بو ایش باخماز هیچ کونوله، خاطیره،
ایستر یوز ایل بو یوللارا قات زیره،
بیرگون یانار جان و جگر، آغلارسان!

۱۵۴

واقفی

کئچن ایشدن مرد ایگیدلر پوزولماز،
آتالار دیبیدر: «توکولن دولماز».
قاتیق ایچون قیشدا آغلاماق اولماز،
انشاءالله، گلر بهار، آغلارسان!

ودادی

دولتیندن یئتدیک نان و نمکه،
دوشدوک ایندی جاد و قاتیق یئمگه،
سوز که، چوخدر، یئری یوخدر دیمگه،
اگر بیلسن، ای بیخبر، آغلارسان.

واقفی

ایچ قاتیقی، یه داری نین جادینی

.

نئیلرسن دنیانین دادلی زادینی،
سنه اولور او زهرمار، آغلارسان!

ودادی

ای منه گوستره ن قاتیقی، جادی،
اونو ییه ن تاپار کل مرادی،
دنیانین سنه ده لذتی، دادی،
بیرگون اولار آخر زهر، آغلارسان!

واقفی

نئچه که، دیری سن، ثولی دگیلسن،
قوجالیبان یایلار کیمی اگیلسن،
پادشاهسان اگر توزونو بیلسن،
نیچون اولوب جاندا ن بیزار، آغلارسان!

۱۵۵

ودادی

اٲله که، تاخیلدی بور نونا چشمک،
قوجالیق ال ویریب، دخی نه شیشمک...
اوشاقلار ایچینه دوشر گولوشمک،
سنین ده آجیغین توتار، آغلار سان!

واقف

یاوز چوخ قوجالان بایاتی سهوهر،
گاه ئوگونر، تک تک ئوز وندن دیهر،
سن ده یتیشیبسن او حده مگر،
بئینینه بایاتی اویار، آغلار سان؟

ودادی

کل قار اباغین آب حیاتی،
نرم نازک بایاتیدر، بایاتی،
اوخونور مجلسده خوش کلماتی،
اوخ کیمی باغیرینی دهر، آغلار سان!

واقف

مخمس دیمگین سیر کلنیدر،
بایاتیدا ذهنین زیر کلنیدر،
قوجالیبسان، قلبین کو کر کلنیدر،
ایشدن گوجدن اولوب بیکار، آغلار سان.

ودادی

گل دانیشما مخمسدن، غزلدن،
شعر حقیقتدن، مدح گوزه لدن،
سنین که، حالینی بیلم از لدن،
اٲله دییب جانان، دلبر، آغلار سان.

واقف

یتیمیشده که، بٲله نم گله گوزه،
کسمهیه آراسین، باخمایا سوزه،
اول زمان که، یاشین یتیشر یوزه
گل گور، اوندا نه بیشمار آغلار سان.

ودادی

ساری چوبان اوغلی گلکسین یانینا،
آخوند دییه جانین قاتسین جانینا،
خانین شوکتینه، سنین شانینا،
او یاخشی مخمس دوزهر، آغلار سان.

واقف

ندندر بنیزین هیچ اولمور دورو،
ساویلیب بستانین، اولوبدر قورو،
اوزمان که، سنه
گوز لرین چاناخدان چیخار، آغلار سان.

ودادی

در دلرینه درمان اولماز هیچ کسین،
ابوبکره هر گز یتیشمز سسین،
میتیلین آلتیندا قالار نفسین،
مرغ روحین گوگه اوچار، آغلار سان.

واقف

بیر گون چو کر قباغینا عزرائیل،
دیهر، ای کور بنده، غفلتدن آییل،
گوره رسن بیر غریب شکل و شماییل،
اوره گینه قانلار دامار، آغلار سان،

ودادی

عزرائیل که، چنگل سالار جانینا،
چهوریلیب باخارسان هر بیر یانینا،
اوزماندا سنین آه-افغانینا،
نه بیر گلین، نه قیز یتر، آغلارسان.

واقف

اونون چنگلی که، اعضایه دوشر،
چاخناشار جسدین لرزهیه دوشر،
تمام سوموکلرین وای-وایه دوشر،
دیری کن دری نی سویار، آغلارسان.

ودادی

آخرت سوزونو سالما یادینا،
درست دگیل، مطلق، اعتقادینا،
محشر گونی کیمسه یتمز دادینا،
فریادین فلکه چیخار، آغلارسان.

واقف

یانارسان، تپه دن چیخار توتونون،
توتوشار بوغازین، کسیرلر اونون،
هله واردر بوندان یتر پیس گونون،
عقبایه ائدنده سفر آغلارسان.

ودادی

مؤمن اولوب قلبین اولسایدی سالم،
بیلردین خدانین اولدوغون کریم،
سنه کرم ائلر عزیز و حکیم،
نه چکرسن خوف و خطر، آغلارسان.

واقف

چون گنده رسن او قارانلیق، دار یتره،
قونشو اولماز چاغیراندا سس ویره،
بیر کیمسه تاپیلماز تاپیندان گیره،
گوره رسن دورد طرف دیوار، آغلارسان.

ودادی

مؤمنم، ذکریمدر دائم الهی،
اوزا قدر کونلومدن کل مناهی،
عفو اولور مؤمینین جمله گناهی،
سنین ده کونلوندن کچر، آغلارسان.

واقف

ظاهر اولور ایکی شخص غضبناک،
الترینده ششپر، چاپک و چالاک،
اونلاری گوره نده زهرین اولور چاک،
قوتون قورور، نطقین باتار، آغلارسان.

ودادی

منکر سوزی، سوال سوزی، سین سوزی،
سوز بیر گرک، نه دانیشماق مین سوزی،
دنیا، آخرتدن بئله دین سوزی،
الین یوخر، بس مختصر، آغلارسان.

واقف

بو یانیندان چیخار او ظالم شیطان،
سو گوستره، سندن تا آلا ایمان،
نه عمر تاپیلار، اوندان نه عثمان،
هر بیر یاندا باتار، آغلارسان.

ودادی

مزارین، محشرین حقدر جهتی،
محروم قالماز محمدین امتی،
سن که، ترک ایدیسن تمام سنتی،
چوخ چکرسن غضب، قهر، آغلارسان.

واقف

چونکه ایشین چپ دوشوبدر ازلدن،
فایدا اولماز ائله دیگین عملدن،
ملک ویرر دفترینی سول الدن،
گناهینی بیر-بیر سایار، آغلارسان.

ودادی

ملکدر که، گلر صاحب عزتدن،
آییرا مؤمنی عاصی ملتدن،
گوره که، دگیلسن اهل سنتدن،
سنی یولوم - یولوم یولار، آغلارسان.

واقف

او گونده کی، قاپار پدردن پسر،
گوودنه چولغشار ایلان سربسر،
سو ویرمز ایچهن ساقی کوثر،
کباب تکی باغیرین یانار، آغلارسان.

ودادی

اؤل بوبکردر پیغمبره یار،
عمردر اسلامی ائله یین اظهار،
عثمان ذوالنورین، حیدر کرار،
اولارلار ساقی کوثر، آغلارسان.

واقف

چون تهمت ائدیسن او هشت و چار،
الین نئجه یتر سنین اونلار،
قاپی لاردا دولایرسان آوار،
گور باشینا گلر نهلر، آغلارسان.

ودادی

ابوبکر، عمر، عثمان و علی
جمله هشت و چهار امام ولی،
نعمان و شافعی، مالک، حنبلی،
اونلاری جمیعا ازهر، آغلارسان.

واقف

اول زمان که، قاینار کله ده بئیین
امام اعظم دانار سوزون، هر شئیین،
هیچ اوزه من باخا بیلنم دیین،
سنی گورجک گوزون یومار، آغلارسان.

ودادی

آلاهین که، هیچ چکمزسن منتین،
ترک ایدیسن پیغمبرین سنتین،
نه گوره رسن معصوملارین حرمتین،
اگر آغلمازسان، اگر آغلارسان.

واقف

هشت و چهار چون حالینی دویارلار،
سانما سنی توز حالینا قویارلار،
اؤل اونلار سنی دیری سویارلار،
سوموگونی تا گومرلر، آغلارسان.

ودادی

اوزمان که، محشر خلقی دورارلار،
دیوان اولوب سورغو-سئوال سورارلار،
اگر سنی بو منهدبه گوره لر،
یئر به یئر بوداییب، ازهر، آغلارسان.

واقف

دیمه که، دادیمه یئر مالکی،
درده دوشر سندن بئر مالکی،
قاچار ایلیم-ایلیم ایتر مالکی،
باشینیب بئر یئرده یاتار، آغلارسان.

ودادی

حشره دک قالارسان آهوزار ایلن،
حسرتیلن، چوخ-چوخ انتظار ایلن،
گلز ایلن، عقرب ایلن، مار ایلن،
آغزینادک قبرین دولار، آغلارسان.

واقف

چوخ کیمسه لر قیل کورپودن آسیلار،
حنبلینین قاراولی باسیلار،
قورخوسوندان بئر بوجاغا قیسیلار،
دینه بیلمز، مات-مات باخار، آغلارسان.

ودادی

حسن کاشی نین تا باشین کسرلر،
کسیب اونو جهنمدن آسارلار،
قیزدیریب-قیزدیریب اودا باسارلار،
اونو گوروب عقلین چاشار، آغلارسان.

واقف

شافعی نین اولماز او قدر سوچو،
اولدن آخره آیری دیر کوچو،
گلر فرشته لر، اما بو اوچو،
توتار بئر-بیرینه چاخار، آغلارسان.

ودادی

شافعی نی اماملاردان آپییرما،
عمه خانی گوروب ریا قاپییرما،
بو سوزلری لزگی ایچره بویورما،
سنی قالمیقلا ساتار، آغلارسان.

واقف

قبردن که، چیغیب گئده رسن شاما،
او گونلرین دونه طویا، بایراما،
الین یتمز پیغمبره، اماما،
قیامت باشینا قویار، آغلارسان.

ودادی

قاپیلاردا چوخ توخونا-توخونا،
عمردن، عثماندان، گز مه ساخینا،
اولارسیز که، هیچ قویمازلار یاخینا،
دوگه-دوگه ئولدوره لر، آغلارسان.

واقف

عقلین اولسون، اون ایکی امامه اینان،
فایدا ویرمز صورنا اولماق پشیمان،
یقین بیل که، قورولاجا قدر میزان،
عملین قارشیندا دورار، آغلارسان.

ودادی

اماملار ها دگیل سنین یولدشین،
اولسایدی، گوزونده اولاردی یاشین،
سن عقلمه واردر نئچه قارداشین،
اولور- اولسون، سن مقرر آغلارسان.

واقف

وقتکن، دلی اولما، گل ائشیت مندن،
گزمه، یالوار- یاپیش اولارا گندن،
اما قورخون اولسون ابوالحسن دن،
سنی ازیم- ازیم ازهر آغلارسان.

ودادی

قوللوق ائتمه ییبسن ابوالحسنه،
گله، اوگونونده یار اولاسنه،
یتیشمز دادینا هیچ بیر کیمنسه،
قالارسان ناعلاج، ناچار، آغلارسان.

واقف

آخر سنین نئجه حالدر بو حالین،
هانسی مطلبده در فکرو خیالین؟
وعده گونی آتین، قویونون، مالین،
اگر دوغماز، اگر دوغار، آغلارسان.

ودادی

چون سهومزسن آتی، قویونی، مالی،
ائشیتمزسن هرگز بو قالمقالی،
بس ندیر ییغیبسان نئچه عیالی،
دوغماز، شاد اولارسان، دوغار، آغلارسان.

واقف

هیچ آختارما شاه حیدر علی نی،
امام و همایی، تمام ولی نی،
ییغ باشینا تپیک آتان دلی نی،
اولار که، بیر- بیرین قیرار، آغلارسان.

ودادی

تانیرسان شمکیرلی ولی قاضی نی،
حسن کاشی نی، نصیر طوسی نی،
ترك سنت اولان تمام عاصی نی،
گوره رسن دوزخه گیره، آغلارسان.

واقف

امام که، ایراقدیر اعتقادیندان،
تمام بیلدیکلرین چیخار یادیندان،
اوزمان چکیلر آه نهادیندان،
فریادین فلکه چیخار، آغلارسان.

ودادی

اولان پیغمبرین دوغری راهیندا،
خدا ساخلار اونو توز پناهیندا،
سنی هر کیم گوره حق درگاهیندا،
قاتار قاباغینا قووار، آغلارسان.

واقف

باشینا جمع اولوب عقلین ییغیلماز،
اوسبیدن دردین، غمین داغیلماز،
سنین مالین بوزو سالیب ساغیلماز،
هر کس اینگینی ساغار، آغلارسان.

ودادی

شیطان که، دنیا دا آلدادیر کیمی،
خوش گلیر او کسه دنیانین دمی،
چوخ بیغما باشینا حورو صنمی،
غافل، توز گه لره گئدر، آغلار سان.

واقف

چینمه گئتسین گئدهن همدلر،
اولار ایچون چکمه سن بونجه غملر،
کچن گونلری که، ایندی بودملر،
دلی کونول عبث آتار، آغلار سان.

ودادی

گوز نیچون آغلاییب توکمه سین نمی،
حیوان ها دگیل که، چکمه یه غمی،
عقلین اولسا، انیب یاری، همدمی،
لیل و نیار، شام و سحر، آغلار سان.

واقف

حق پیغمبره، او چار یاره،
تمام اماملارا، هشت و چپاره،
اویماسان، یانار سان دوزخده ناره،
کیمسه اولماز سنه یاور، آغلار سان.

ودادی

ناحق یثره اهل حقه دگنلر،
پیغمبرین دوغری یولون اگنلر،
آزغین-آزغین چار یاره سوگنلر،
چاققال تک دوزخده اولار، آغلار سان.

واقف

نه یارادیر اوره گینین یاراسی،
بو وقتهدک اولماییدر چاراسی،
اوزون ایللر کسيلمه ییب آراسی،
شام و سحر، لیل و نهار، آغلار سان.

ودادی

بیر گوز که، آغلاماز، هم توکمز یاشی،
البتہ، خالی در بئیننی، باشی،
اولماسا، یاد ائلر یارو یولداشی،
هر دم که، یادینا دوشر، آغلار سان.

واقف

او قدر دولاندین ساغدان و سولدان
دولتی، خانی دا چپخاردین یولدان،
قویمادین که، ویره پارچادان، پولدان،
سنی خلعت اهلی توتار، آغلار سان.

ودادی

چوخ بولانما بو دنیانین قانینا،
وفا یوخر سلطانینا، خانینا،
داناسیننی بیر گون قویماز یانینا،
بیزیم اینک کیمی تپر، آغلار سان.

واقف

دنیا ایشینده که، قوچاقسان قوچاق،
ئولودن قیوراقسان، دیری دن قاقاق،
بیر گون ساغ اولورسان، بدی گون ناچاق،
عورتلر باغرینی اوزه ر، آغلار سان.

ودادی

سنی قامیشلیقدا باشیران فلک،
عقلینی باشیندان چاشیران فلک،
میخانهدن تئز-تئز دوشورهن فلک،
بئله قویماز بیرگون سورهر، آغلارسان،

واقف

ئولندن صونرا او گروه ناجی،
مزارینا سالماز سایه قیقاجی،
ئوزوندن ایرهلی چوروك آغاجی،
آغزی نین اوستوندن چکر، آغلارسان.

ودادی

آلاه ربندر، محمد شفیع،
کل حاله اولدر علیم و سمیع،
دگیلمی یغفر الذنوب جمیع،
او گونده گوزلرین گورهر، آغلارسان.

واقف

مینرسن قاطری سوره بیلمزسن،
یولون آلتین، اوستون گوره بیلمزسن،
خان گلر، یئریندن دورا بیلمزسن،
قلعه بیگی قولوندان توتار، آغلارسان.

ودادی

آغ قیز اوغلی پیری دنیا قارداشین،
حاتم خان آقادیب سینده یولداشین،
ساری چوبان اوغلی گوزهل دینداشین،
نه چکر سن سن دردوسر، آغلارسان.

واقف

سوروشارلار سندن نئجه خبری،
اوستونه چکرلر تیغ و تبری،
سویلرسن سوزونی دلی، سرسری،
هر بیر ی پیر یاندان بودار، آغلارسان.

ودادی

اولوناندان صونرا سورغون-سو آلین،
ینه آغلاماقدان اولماز مجالین،
ساویلماز باشیندان بو قالمقالین.
هر لحظه ده هزار-هزار آغلارسان.

واقف

منکر، نکیر نئجه اولسا ئوتوشر،
سورکه، صونرا ایشین هارا یتیشر؟
دیوار گلر بیر-بیر یله بیتیشر،
سنی او یوم-او یوم اویار، آغلارسان.

ودادی

او خورام، گر جرمیم وار ایسه عظیم،
ان الله هو التواب الرحیم،
حقین اولدوغونا غنی و کریم،
ازل ائتمه ییبسن باور، آغلارسان.

واقف

قیل کورپودن تاکه، سورچر آیاغین،
جهنم خوفیندن یاریلار یاغین،
قورخما، ینه علی اولار دایاغین،
اگر آنیب هشت و چهار آغلارسان.

ودادی

شیعه خلقی تمام دولار دوزخه،
قالارلار دوزخده اود یاخا-یاخا،
محالدر که، بیری دوزخدن چیخا،
جمله اولار زیر وزبر، آغلارسان.

واقف

واقف، گرچه عذابی وار دنیانین،
سن نیچون خوفینی چکرسن آنین،
توتوبسان اتگین شاه مردانین،
او گولر-گولرسن، آغلار-آغلارسان.

ودادی

اهل سنت والجماعت پیوسته،
گئدرلر جنته دسته به دسته،
او گونده شاد اولار ودادی خسته،
سنی یانلیش گوروب گولر، آغلارسان.

ملایناه واقف

واقفین شعرلری او قدر روان، ساده و او قدر
شیریندیر که، آدام اوخوماقلا دومیور.
بوتون کتابی بیردن گوتوروب باشینا چکمک
و ایچمک ایسته ییر.
سلمان ممتاز

ملایناه واقفین هیاتی و یارادیجیایی آذربایجان تال-
ریخینین صون درجه بحرانی، صون درجه مرکب و
کشمکشلی دورونه تصادفی ایدیر. بوزمان ذری خلقی ئوز
ملی استقلالیتینی قوروماق ایچون آردی-آراسی کسيلمه-
دن آذربایجانین اوزرینه آخیشیب گلن یاداثللی استیلا-
چیلارلا ئولوم-دیریم مبارزه لری آپاریردی. هله بو آز
ایمیش، آیری-آیری ولایتلرده حکمرانلیق ائدن یئرلی
خانلاردا بیری بیری ایله چکیشیردیلر. بئله لیکله ئولکه
قاینار قازانا بنزه ییردی.

آذربایجان تاریخینین بئله بیر مسؤل دورینده داهی
شاعر، گورکملی دولت خادمی کیمی پارلایان واقف ئوز
خلقینین ئولمز شخصیتلری سیراسیندا ان فخری یئرلردن
بیرینی توتور.

م. پ. واقفین ترجمه حالی حقیقده مفصل و آردیجیل
معلوماتیمیز بوخودور. چونکه خارجی استیلاچیلارین آذر-
بایجان تورپاغینا ائتدیکلری باسغینلار نتیجه سینده شا-

عرب و اونون معاصر لرینین الیازمالاری ایتمیش، اونون حقینده بیزه چوخ آز معلومات گلیب چاتمیشدیر. بوناگوره واقف شناسلار اوزون ایللر بویى مختلف تاریخی منبعلى آرشدیریب ئوگر نیش، واقفین مختصر ترجمه حالینی چوخ چتینلیکله ترتیب ائتمیشلر.

آذری عالمرینین مختلف منبعلردن توپلادیقلاری معلوماتدان ئوگره نیریك که، واقف ۱۷۱۷-نجی ایله آذر-بایجانین قازاخ محالینین قیراق صلاحلی کندینده دوعول-موشدور. اوشاقلیغندا شفیع افندی آدلی تانینمیش بیر مدرسین یانیندا تحصیل آلیب عرب و فارس دیل لرینی مکمل ئوگر نیش، گنجلیك ایللریندن باشلیق اراق ئوزوده مکتب آچیب معلملیك ائتمیشدیر. بوناگوره خلق آرا-سیندا ملانیه آلدان دیر یلمیشدیر.

م. پ. واقف قازاخدا یاشایارکن اونون یوردی بحر انلی ایللر کئچیریدی. خارجدن ائدیلن باسغینلار و فئودال ئوز باشینالیغی قازاخ محالینین اهالیسی ایچون دوزولمز حیات شرایطی یاراتمیشدی. اودر که، محالین چوخلی کوچری عائله لری دوعما یوردلارینی ترک ایدیر، گنجه و قاراباغ خانلیقلارینا سیغینیردیلار. قازاخ محالینی ترک ائدنه لرین ایچر یسینده ملانیه واقفینده عائله سی وار ایدی.

واقف ۱۷۵۹ نجی ایله قازاخدان کوچوب قاراباغین جوانشیر محالینین ترتر باسار ناحیه سینده ساکن اولور و بورادا مکتب آچیب معلملیك ائدیر. گورونور، واقفین گنرانی بورادادا اوقدرده یاخشی کئچمیر. او، شوشایا کوچور، شهرین ساعاتلی محله سینده سهودیگی مکتبدار-لیق پیشه سیننی دوام ائتدیریر. شوشادا او، گوزهل شاعر، عالم و مدرس کیمی شهرت تاپیر، چوخ کئچمه دن اونون بو شهرتی قاراباغین حکمداری ابراهیم خانادا چاتیر،

شاعر سارایا دعوت ایدیلهرک اولجه ائشیک آغاسی، سونرا باش وزیر تعیین ائدیلمیر.

واقفین سارایدا یوکسک وظیفه داشیماسی تخمیناً ۲۷ ایل دوام ائتمیشدیر. بوایللرده او، خانین ان اینانیمیش مشاوری اولموش، سارایین سیاسی حیاتینا، خانلیغین دولت ایشلرینه، خصوصاً خارجی سیاستینه استقامت ویر-میشدیر. «قاراباغ نامه» لرین مؤلفلری بیر آغیزدان تصدیق ائدیرلر که، ابراهیم خان جوانشیر دولتین کل اختیارینی واقفه اعتبار ائتمیش، بوتون ایشلرینده اونون مصلحتی ایله داورانمیشدیر. سارایدا چالیشدیغی دوره واقفین شهرتی قاراباغین حدودلارینی آشاراق قونشو خانلیقلارا، همچین ایرانا، گورجستانا، روسیه ده یاییلمیش، او، زمانه سینین اوزاق گورهن دولت خادمی، ماهر دیپلوماتی کیمی تانینمیشدیر.

بوایللرده واقف تیفلیه گئدیپ، گورجستان والیسی ایله دیپلوماتیک دانشیقار آپارمیش، قاراباغ سارایینین روسیه دولتی ایله، همچین قونشو خانلیقلارلا سیاسی مناسبتلرینه رهبرلیك ائتمیشدیر. بودورده خانلیغین، دیمک اولار که، بوتون دیپلوماتیک سندلری واقفین قلمیندن چیمیشدیر. آرخیو آرشدیرمالاریندان معلوم اولور که، قاراباغ خانلیغینین واقف طرفیدن یازیلیمیش دیپلوماتیک مکتوبلاری اوزمان روسیه پادشاهینین ساراییندا بویوک تأثیر باغیشلامیش، بومکتوبلار دیپلوماتیک نقطه نظرده تورکیه دن و ایراندان آلینان مکتوبلاردان اوستون تو-تولموشدور.

م. پ. واقف آذربایجان تاریخینده مختلف بیلک سا-هلرینه بیه لنمیش، یوکسک استعداد صاحبی، نادر بیر شخصیت دیر. قاراباغ تاریخینه دایر اثرلردن و شاعرین معاصر لرینین زمانه میزه گلیب چاتان خیردا-پارا خاطره-

لریندن بیز ئوگره نیریك كه، واقف آیین توتولماسینی قباقدان خبر وئره، مهارتله آت مینر، سر راست گولله آتار و دیمك اولاركه، هر ایشدن باشی چیخارمیش. یازیلانلارا گوره شوشادا بیرسیرا بویوك عمارتلر واقفین لایحه سیله تیکلمیشدیر. اونون حربی ساحه دهده مهارتی وار ایمیش. شوشانین قاجار استیلا سینا قارشى مقاومتینه بلاواسطه واقف باشچیلیق ائتمیشدیر.

بوتون بو نادر کیفیتلری ایله یاناشی، واقف فطرتا حاضر جواب بیر شخص اولموشدور. «تاریخ قاراباغ» مؤلفی میرمهدی خزانى شوشانین مدافعه سی زمانى باش ویرمیش ماراقلی بیر حادثه نى خاطر لایراق یازیر:

«بیرگون آغا محمد شاه خانى قورخوتماق و خوفه سالماق ایچون بوفردى مناسب مقام بیلیم، دیوان قساید سید محمد شیرازی تخلصدن ابراهیم خانایا یازیب گوندردی:

زمنجنیق فلک سنگ فتنه می بارد

تو ابله پناهه گرفتى میان شیشه قرار

(فلکین منجناعیندان فتنه داشی یاغیر،

سن ایسه ابله جه سینه شیشه ایچر یسینده دایانمیسان.)

بو کاغذ خانایا یتیشن کیمى ویردی ئوز ندیم حضرتى، مشاور مملکتى آخوند پناه واقف تخلصه. آخوند مطالعه ایدیب، فی الفور همان مکتوبون دالینا بو فردى ئوزى انشا ایدیب، اونا ویردی، اودا گری یوللاندى. همان فرد بودر:

گرنگهدار من آنست که من میدانم

شیشه را در بغل سنگ نگه میدارد

(منی قورویان منیم تانریم درس،

شیشه نى داشین قوجاغیندا سلامت ساخلار.)

بوتون بونلارا گوره هله ئوز زمانه سینده خلق آرا- سیندا «هر اوخویان ملاپناه اولماز» ضرب المثللى یاران- میشدیر. بوضرب المثل خلقین ئوز بویوك شاعرینه ویر- دیگی ان یوکسك قیمت، ان عالی مکافاتدیر.

ملاپناه واقف ۱۸۹۷ نجى ایلده ابراهیم خانین قاردا- شى اوغلى محمد بک جوانشیر طرفیندن شوشادا قتل ائدیلمیش، شهرین جیدیر دوزى آدلانان منظره لی بیر گوشه سینده دفن اولونموشدور.

بعضاً واقفین قتلینی شخصی عداوتله باغلا بیر لار. البته، بو دوغرو دگیلدیر. آغا محمد شاه قاجار شوشادا ئولودو- رولدیکن صورنا محمد بک جوانشیر ابراهیم خانین شهرده اولمادیغیندان استفاده ایدهرک خانلیغی اله کئچیرمک ایسته- ییردی و یاخشى بیلیردی که، خلق آراسیندا بویوك حرمتی اولان واقف بونا مانع اولای بیلر. اودر که، ئوز مقصدینه چاتماق ایچون واقفین قتلى اونون بیرینجى آددیبی اولدی.

آذرى ادبیاتیندا درام صنعتینین ئولمز اوستادلاریندان جعفر جبارلی وقتیلله ادبیاتیمیزین تاریخینده بویوك میرزه فتحعلی نین موقعینی قیمتلندیرمک ایچون بئله بیر ماراقلی فکر یوروتموشدور:

«فضولی ئوز دهاسیله آذربایجانا پارلاق قلاسیق بیر ادبیات ویردی. لاکن عین زماندا اونون دهاسی آغیر بیر یوک کیمى آذربایجان ادبیاتینین انکشافی اوزرینه دوشوب، اونو ئوز آغیرلیغی آلتیندا ازمگه باشلادی... شاعرلر، ادیبلر فضولینی ئوتمک دگیل، بلکه اونا یئتیشمک و وار قوه لرله ئوز اثرلرینی فضولینین اثرلرینه بنزه تمک و بئله لیکله، ادبیاتی قیریلدیغی نقطه یه وار دیر ماغا واورادا

۱۷۵

۱۷۴

بر کیتمگه چالی شیرلاردی... فضولی ائله بیر طلسم ایدی که، ادبیاتیمیز اوندان بیر آدیم بیله اولسون باییرا چیخما بیر و اوزون ایللرینی بیر شکلده کئچمیردی. بیله-لیکله، ادبیات گئتمدی که حیاتدان اوز اقلاشیر، آیاغی حیات تور باغیندان اوز ولور، بایاغیلا شیر، دوشگونلشیر و چیخیلماز بیر طلسم ایچر یسینده چیر پینیردی. بیرنجی اولراق بو جادولانمیش گئدیشه قارشسی چیخان، بو ساخانماز آخینی توختادان، بو چیخیلماز یولدان چیخان و بو قیریلماز غزل و قصیده طلسمینی قیران میرزه فتحعلی آخوندوف اولموشدور».

بوسوز لر مجازی، طمطر اقلی و بیر قدر مبالغهلی افاده-لرله دییلسه ده. حقیقتدیر. بلی، میرزه فتحعلی ادبیا-تیمیزین تاریخینده درام صنعتینین و ره آلیست نثرین بنا-سینی قویوب، ینی صحیفه آچدی، ینی ادبی مکتب یاراتدی. لاکن جعفر جبارلی نین دیمه دیگی، بلکه ده سئزمه دیگی بیر حقیقت ده وارد که، اودا بودر: ملاپناه واقف هله میرزه فتحعلی دن بیر عصر اول فضولی نین چیخیلماز یولوندان چیخیب، غزل و قصیده طلسمینی سیندیرمیش، ادبیاتیمیزین تاریخینه «واقف ادبی مکتبی» آدیله داخل اولموش ینی بیر ادبی مکتب یاراتمیشدیر.

واقفین یاراتدیغی بوینی ادبی مکتبین سجهوی خصو-صیتی، هر شئیدن اول، اوندان عبارتدیر که، اگر واقفه قدر کی قلاسیق شعریمیزده لیریقانین ان گوزهل نمونه لر اساسا عروض وزنینده یار انمیشدیر سا، واقف، لیریقانین ان گو-زهل نمونه لرینی هجا وزنینده یاراتمیشدیر. بیله لیکله، واقف یازیلی ادبیاتلا شفاهی ادبیات آراسیندا کی قالین دیواری تمیلندن اوچورموش، چوخ عصرلیک یازیلی

ادبیاتلا شفاهی ادبیات آراسیندا یاخین بیر انسیت یا-راتمیشدیر. ائله بور ادا جا بیر حقیقتی ده دیمک لازیمدیر: معاصر ادبیات شناسلیغیمیزدا واقف ارثینین ان یاخشی تد-قیقاتچسی فیلولوژی علملر نامزدی آراز داداش زاده نین حقلی اولراق گوستردیگی کیمی، «اگر عروض وزنینده شعرین، غزلین اوستادی فضولی درسه، هجا وزنلی شعرین، قوشمانین اوستادی واقف دیر».

واقف ادبی مکتبینین داها بیر سجهوی خصوصیتی ده اوندان عبارتدیر که، شاعر ئوز لیریقاسینی خلقین باشا دوشه بیله جگی بیر دیلده یار ادیب، یازیلی ادبیات دیلی ایله جانلی دانیشیق دیلی آراسیندا عصر لر بویو دوام ائدهن چین سدینی اوچوروب آتمیش، ادبی دیلیمیزی عرب، فارس سوز لریندن تمیزله میش، پوئز یامیزا ملی روح آشیلا میش، ملی دون گئیدیرمیش، بیله لیکله، ادبیاتی خلقین گنیش کتله لرینه یاخینلاشدیرمیشدیر.

عصر لر بویو چوخ زمان گوز یاشی توکن شعریمیز واقفله گولموشدور. واقف شعریمیزه حیاتی لیک، نیک بین لیک، طبیعی لیک، ساده لیک، صمیمی لیک گتیرمیشدیر. عصر لر بویو شرق شاعر لرینین چوخ زمان بایاغی اوخشاتمالارلا ترنم ایندیگی قادین و اونون گوزهللیگی ئوز ره آل انعکا-سینی واقفین لیریقاسیندا تاپمیشدیر. واقفین سه وگیسی دنیوی سه وگی دیر. پلاتونیک عشق، موهومی سوز-صحت واقف شعر ی ایچون یابانجی دیر. واقف حیات عاشیقی دیر، انسانی گوزهللیک مفتونی دیر.

لیریک شعر لرینده انسانی گوزهللیک مفتونی اولان واقف اجتماعی شعر لرینده درین متفکر دیر. شاعر و ورغونو اولدوغو حیاتین ضدیت لرینی، انسان شخصیتینی

آچالدان اجتماعى عدالتسيز ليكلرينى اورەك آغرىسى
 ايله قلمه آلەمش، اونلارى قلوبىن درىمليكلريندن گلن
 نفر تله لعنتلەمەيشدير. «گورمەدیم» مخمسی و دیگر اجتماعى
 مضمونلى، شعرلرى بونا نمونەدير.

واقفین اجتماعى مضمونلى شعرلريندن دانیشارکن
 بوجهتی ده ایریجا قید ائتمک لازیمدیر که، واقفین پوئزیا-
 سینداکی اعتراض سسی سوبیکتیو سجهیه داشیمیر، شا-
 عرین اجتماعى اعتراضلاری خلقین، زمانین اعتراضلاری-
 دیر. لیریقاسیندا ئوز زمانه سینین استه تیک نورمالارینی
 یارادان، خلقین ذوقینی، روحونی اوخشایان شاعر اجتماعى
 مضمونلى شعرلرینده اجتماعى برابر سیزلیک اوزهرینده
 قورولموش جمعیتین عدالتسيز ليکلرینه قارشى خلقین
 اعتراض سسلرینی اوجالتمیشدير.

ادبیاتی میزین تاریخینده واقفین ئوزونه مخصوص یئری،
 ئوزونه مخصوص سسی و نفسی واردیر. اگر آذری ادبیاتی
 تاریخینده اون ایکینچی عصر نظامی عصری درسه، اون آلتینچی
 عصر فضولی عصری درسه، اون دوقوزونچی عصر میرزه
 فتحعلی عصری درسه، ایگیرمینچی عصر میرزه جلیل و صابر
 عصری درسه، اون سکیزینچی عصر واقف عصری دیر.

واقف بیزیمده معاصریمیزدیر. اونون شوخ محبت
 لیریکاسی ائله بیل بیزیم گونارده یازیلیمیشدیر. اونون
 لیریقاسی ایندی ده سهویله سهویله اوخونور، اوخو-
 جولارا نجیب بشری حسلر آشیلاییر. واقف دونه نین، بو
 گونون و صاباحین صنعتکاری دیر.
 واقف صنعتی ئولمزدیر.

عباس زمانوف

مندرجات

قوشمالار

- ۵ او شوخ غمزه لرین، خنجر کیر پیگین.
- ۶ بیر ص مین سینه سینه مشتاقام
- ۷ جان ویریب یوز منت ايله آل می شام
- ۸ بنفشه تک عنبر زلفین بوی ویریر
- ۹ خیلی وقتدیر آیریلیمیشیق یار ایلن
- ۱۰ اولهایایدی بئله سفره چیخماق
- ۱۱ دوروبان عشقیله گذار ائله دیم
- ۱۲ سپاه تئل گورمه دیم کر قیراغیندا
- ۱۳ بوگون بیر عجایب گوزل سه و می شم
- ۱۵ بیر اوزی گل، رنگی لاله، زلفی تر
- ۱۶ بیر گوزل که، شیرین اولا بنادن
- ۱۷ ای سوسن سنبلیم، آل زنخدانیم
- ۱۸ سرو بویلوم، بیر چیخ، گوروم بویونو
- ۱۹ دولو دماغیما زلفون عنبری
- ۲۰ سراسر بیر یئره بیغیلسا خوبلار
- ۲۱ دهانین صدفر، دیشلرین اینجی

- ۵۳ نه گوزهل سورمه دن جلاگتيردى
 ۵۴ خمار گوزلرينى سهوندن برى
 ۵۵ گردنينده، قامتينده عيب يوخ
 ۵۶ بير بولوك ياشيل باش صونالار كيمى
 ۵۷ ينه بايرام اولدى خوبلار ايوينده
 ۵۸ منى غرق ائله دين غم درياسينا
 ۵۹ باشينا دوندوگيم، طوى آدمالارى
 ۶۰ اوغرون باخا-باخا، اى چشمى نرگس
 ۶۱ بير بياض گردنلى، مرمر سينه لى
 ۶۳ انتظار چكمكن، يول گوزلمكدن
 ۶۴ بير زمان هوادا قاناد ساخلايين
 ۶۵ گوز قالدى يوللاردا، جان انتظاردا
 ۶۶ اى جانانيم، سن بزه نيب گلنده
 ۶۷ ياي قاش بوجاغيندا، آل ياناق اوسته
 ۶۸ اى مارال باخيشلى، صونا صيغالىلى
 ۶۹ اى كعبهم، كبرلام، مكّم، مدينهم
 ۷۰ خوبلاردا كه، ذوق و صفا ديپرلر
 ۷۱ سهودىگيم، لبلرين ياقوتا بنزهر
 ۷۳ ياسمن تئللرين، نرگس گوزلرين
 ۷۴ بايرام اولدى، هيچ بيلميرم نيله ييم
 ۷۵ كر قير اغينين عجب سئيرانگهى وار
 ۷۶ زر حاشيه آل نيمننه اوستونده
 ۷۷ سحر-سحر حسرت ايلن گزيرديم
 ۷۸ هر يتن گوزه له گوزه ديمه نم
 ۸۰ بنفشه قوخولو ياردان آيريلان
 ۸۱ قاينار گوزلريندن، شوخ باخيشيندان
 ۸۲ حقدر، گوزه له چوخدر جهان ايچينده

- ۲۲ بدنينى گل يار ادان الهى
 ۲۳ باد صبا بير خبر وير كونلومه
 ۲۵ بويون صراحي در، بدنين بلور
 ۲۶ جمالين گوزومدن نهان اولالى
 ۲۸ اى حورى لقاليم، ملك سيماليم
 ۲۹ باد صبا بير خبر وير كونلومه
 ۳۰ بو نئجه ظلمدر منه ايلرسن
 ۳۱ ندن كوسوب طبعى نازك اولان يار
 ۳۲ آچيق باشدا اگر اولسا بير دلبر
 ۳۳ طاووس كيمى جلوه لنه هر سحر
 ۳۴ بولوت زلفلى، آى قاباقلى گوزه لين
 ۳۵ بيوفاسان، سندن اوز دوندرميشم
 ۳۶ من ينه خوبلارين پادشاهيندان
 ۳۷ هاردا گورسم بير شوخ، كمان قاشليني
 ۳۸ بير اندامى نسرين، دوداغى غنچه
 ۳۹ بهانه توتوبان بيزدن گن گزمه
 ۴۰ ينه منى يانار-يانار اودلارا
 ۴۱ چوخ زماندر يارين حسرتينده ييم
 ۴۲ الهه آينا، گوزه سورمه چكنده
 ۴۳ بدنين سراسر گل خرمنى در
 ۴۴ صفالار گتيريب تشريف بو يوردون
 ۴۵ منيم ياريم صيغالانيب گلنده
 ۴۶ زلفون باشى تخته لنيب قاباقدا
 ۴۷ نامه، گئدر اولسان يارين كويينه
 ۴۸ بير فتنه فعللى نين، اوزو خاللى نين
 ۴۹ ثوگونمه سين كيمسه، گوزه ليم، ديب
 ۵۱ دوگون اولدى، بوتون خوبلار بيغيلدى
 ۵۲ سپاه زلفون قددين ايلن برابر

- حبیبیم، بونزا کتده گل رعنادان آرتیفسان . . . ۱۰۷
 ای ودادی، گردش دوران کجرفتاره باخ! . . . ۱۰۸
 هر گئدهن گلمیش، منیم اول غمگساریم گلمه میش . . . ۱۰۹
 آیدین اولسون گوزلریم کیم، گلدی یارین کاغدی ۱۱۰
 شهاب الدین بیگین اقبال و بختی مستدام اولسون . . . ۱۱۱
 یازیب بیر نامه گوز یاشیله اول دلداره گوندردیم ۱۱۲
 چیخیب باشماق سئیرینه، ایدیب سئیر چمن گلدیم . . . ۱۱۳
 سیم ذقین زلفی پریشان آراسیندا . . . ۱۱۴
 از لدن بیزده بیر شکر لبی سهودیک سهو نلرتک . . . ۱۱۵

دهخمسار

- نه خوشدر باش قویماق بیر گلندامین فوجاغیندا . . . ۱۱۶
 بیلنم مندن نیچون اول سهوگیلی جانان کوسوب . . . ۱۱۸
 دلبر، نه دییم، سن کیمی جانان اله دوشمز . . . ۱۲۰
 آلدی جانیم ناز ایله اول گوزلری شهلا پری . . . ۱۲۲
 ای صبا، یاره دی کیم، آواره گوردوم واقفی . . . ۱۲۴
 من جهان ملکنده، مطلق، دوغری حالت گورمه دیم . . . ۱۲۶
 مرحبا، سن بیزه، ای طم فه جوان، خوش گلدین . . . ۱۲۹
 ای قاشی کمان، کیر پیگی پیکان، قارا چارقات! . . . ۱۳۱
 وه، بو باغین نه عجب سرو دل آرالاری وار . . . ۱۳۳
 نه قدر وار ایسه بوخاق و زرخدان و یاناغ . . . ۱۳۵
 ناز ایله تا اول بت زیبا کلیسادن چیخار . . . ۱۳۸

مستزادلار

- یاربئی، بو شهره او اوزی ماه گلیدی . . . ۱۴۰
 ای زلفی سیه، سینه سی ایض، گوزی آله . . . ۱۴۱
 سن غنچه کیمی هر بیر ائدن دمه یاشینماق . . . ۱۴۳

- قاصد، تمزجه یاردان گتیر بیر خبر . . . ۸۳
 نیله میش مندن اوز دوندریسن؟ . . . ۸۴
 یینه سنی گوردوم، باغریم اوخلاندی . . . ۸۵
 شاهمار کیمی گوردوم ساچین اوجونو . . . ۸۶
 آی آقارار، سیزه بیر عرض ائله ییم . . . ۸۷
 تمام گوزه لردن سنی باش بیلدیم . . . ۸۸
 بیر-بیرینه هلمم ایکی نوجوان . . . ۸۹
 اگیبیر قدیمی، ده لیب باغریمی . . . ۹۰

تجنیسار

- گوزلرین جلاددیر، باخیشین یاغی . . . ۹۱
 گوزل بویلی، گوزل خویلی، گوزل یار . . . ۹۲
 سحر-سحر اسن قبله یئلری . . . ۹۳
 گوزده جادوگر لیک، خالدا فتنه لیک . . . ۹۴
 ای گونش جمالیم، سن نه گوزه لسن . . . ۹۵
 قامتیندن طوبی خجالت چکر . . . ۹۷

غزلر

- هر کیمین جانانی کیم، بیر اهل عرفان اولمایا . . . ۹۸
 ریا و کبر و کذب و بخل اولور نایاب ایگیتلرده . . . ۹۹
 وددی دن گلن کاغذ منی فرخنده حال ائندی . . . ۱۰۰
 ساچینا اویموش خیالیم چون که، عنبر بو کیمی . . . ۱۰۱
 سالماق نظربندن منی جانانه دوشرمی؟ . . . ۱۰۲
 کیم که، سودای سر زلفی پریشانه دوشر . . . ۱۰۳
 قاراباغ ایچره، بیر شاعر کلیم الله موسی در . . . ۱۰۴
 ائی گل خندان، فراقیندان سنین قان آغلارام . . . ۱۰۵
 مهر بانلیق گورمه ییب بیر مهلقادن کوسموشم . . . ۱۰۶

معشرلر

- ای بت طوطی زبان، گل که، مقالین ایسترم ۱۴۵
ای رنگ رخ آینه حیران گل لاله ۱۴۹

ودادی ایله مشاعره

- ای ودادی، سنین بو پوچ دنیادا ۱۵۲، ۱۷۰
ملا پناه واقف ۱۷۱

Художественный редактор *М. Гагумов*, Технический редактор *С. Ахмедов*.
Корректор *М. Р. Вилайи*

Сдано в набор 6/IX-1968 г. Подписано к печати 1/XI-1968 г. Формат бумаги 84×108^{1/2}.
Физ. п. л. 5,75^{1/16} вкл. Условн. п. л. 9,43. Учетн. изд. л. 4,7+0,1 вкл. Заказ № 620.
Тираж 5000. Цена 74 коп.

Комитет по печати при Совете Министров Азербайджанской ССР

Азербайджанское государственное издательство, Баку, ул. Джи Галжица, № 4

Типография им. 26 бакинских комиссаров. Баку, ул. Али Байрамоза, № 4.

